Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. rugsėjo 16 d.*

„Konkurencija — Karteliai — Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos vonios kambario įrangos rinka — Sprendimas, kuriuo konstatuojamas SESV 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimas — Kainų kėlimo ir keitimosi slapta komercine informacija koordinavimas — Konkurencijos iškraipymas — Įrodymai — Baudos dydžio apskaičiavimas — Bendradarbiavimas per administracinę procedūrą — 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo — Atleidimas nuo baudų — Baudos dydžio sumažinimas — Didelė papildomoji vertė — 2006 m. baudų apskaičiavimo gairės — Negaliojimo atgaline data principas“

Byloje T-380/10

Wabco Europe, įsteigta Briuselyje (Belgija),

Wabco Austria GesmbH, įsteigta Vienoje (Austrija),

Trane Inc., įsteigta Piskatavėjuje, Naujajame Džersyje (Jungtinės Valstijos),

Ideal Standard Italia Srl, įsteigta Milane (Italija),

Ideal Standard GmbH, įsteigta Bonoje (Vokietija),

atstovaujamų advokatų S. Völcker, F. Louis, A. Israel, N. Niejahr, solisitorių C. O'Daly, E. Batchelor ir baristerės F. Carlin,

ieškovės,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre, F. Ronkes Agerbeek ir G. Koleva,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2010 m. birželio 23 d. Komisijos sprendimą C(2010) 4185 galutinis dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39092 – Vonios kambario įranga), kiek jis susijęs su ieškovėmis, ir sumažinti joms skirtas baudas

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė I. Pelikánová, teisėjai K. Jürimäe (pranešėja) ir M. van der Woude,

posėdžio sekretorė S. Spyropoulos, administratorė,

* Proceso kalba: anglų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. kovo 27 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 2010 m. birželio 23 d. Komisijos sprendimu C(2010) 4185 galutinis dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39092 – Vonios kambario įranga) (toliau – ginčijamas sprendimas) Europos Komisija konstatavo SESV 101 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnio pažeidimą vonios kambario įrangos rinkoje. Šis pažeidimas, kurį darė 17 įmonių, tęsėsi įvairiais laikotarpiais nuo 1992 m. spalio 16 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. ir pasireiškė antikonkurenciniais susitarimais arba suderintais veiksmais Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijose (ginčijamo sprendimo 2 ir 3 konstatuojamosios dalys bei minėto sprendimo 1 straipsnis).

2 Konkrečiai kalbant, ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad konstatuotą pažeidimą sudarė, pirma, minėtų vonios kambario įrangos gamintojų koordinavimas, metinis kainų kėlimas ir kiti tarifų nustatymo per reguliarius nacionalinių profesinių asociacijų susitikimus elementai, antra, kainų nustatymas ir derinimas dėl konkrečių aplinkybių, kaip antai žaliavų kainų augimo, euro įvedimo, mokesčių už kelius, ir, trečia, slaptos komercinės informacijos atskleidimas ir keitimasis ja. Be to, Komisija konstatavo, kad kainos vonios kambario įrangos sektoriuje buvo nustatomos kasmet. Gamintojai nustatydavo savo kainų ribas, kurios paprastai galiodavo vienus metus, ir jomis būdavo remiamasi plėtojant prekybinius santykius su didmenininkais (ginčijamo sprendimo 152–163 konstatuojamosios dalys).

3 Ginčijamas sprendimas susijęs su vonios kambario įranga, priklausančia vienam iš trijų prekių pogrupių: tai armatūra, dušo uždangos, priedai ir sanitarinė keramika (toliau – trys prekių pogrupiai) (ginčijamo sprendimo 5 ir 6 konstatuojamosios dalys).

4 *American Standard Inc.*, kuri 2007 m. tapo *Trane Inc.*, yra JAV grupė, gaminanti ir parduodanti sanitarinę keramiką ir armatūrą, žymimas *Ideal Standard* prekių ženklu. Šios grupės veiklą Europoje 2001 m. spalio 29 d. perėmė *American Standard Europe BVBA*, kuri 2007 m. tapo *Wabco Europe BVBA*. Ši grupė turėjo dukterines įmones šešiose Sąjungos valstybėse narėse, konkrečiai kalbant, pirma, *Ideal Standard GmbH* ir *Ideal-Standard Produktions-GmbH* Vokietijoje, antra, *Ideal Standard SAS* Prancūzijoje, trečia, *Ideal Standard Italia Srl* Italijoje, ketvirta, nuo 2001 m. *Metaalwarenfabriek Venlo BV*, kuri 2001 m. tapo *Ideal Standard Nederland BV Europe*, Nyderlanduose, penkta, *Wabco Austria GesmbH*, kuri 2007 m. buvo parduota *Ideal Standard GmbH*, Austrijoje, ir šešta, pastarosios dukterinė bendrovė Belgijoje (ginčijamo sprendimo 21–26 ir 1043–1049 konstatuojamosios dalys).

5 *Wabco Europe*, *Wabco Austria*, *Trane*, *Ideal Standard Italia* ir *Ideal Standard* toliau visos kartu bus vadinamos ieškovėmis.

6 2004 m. liepos 15 d. *Masco Corp.* ir jos dukterinės bendrovės, tarp kurių buvo *Hansgrohe AG*, gaminanti armatūrą, ir *Hüppe GmbH*, gaminanti dušo uždangas, pranešė Komisija apie kartelį vonios kambario įrangos rinkoje ir pateikė paraišką atleisti jas nuo baudų pagal Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3, toliau – 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo) arba jas sumažinti. 2005 m. kovo 2 d. Komisija dėl ieškovių priėmė sąlyginį atleidimo nuo baudų sprendimą pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkto a papunktį ir 15 punktą (ginčijamo sprendimo 126–128 konstatuojamosios dalys).

7 2004 m. lapkričio 9 ir 10 d. Komisija, remdamasi 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [SESV 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 20 straipsnio 4 dalimi, atliko netikėtus patikrinimus įvairių bendrovių ir nacionalinių profesinių asociacijų, veikiančių vonios kambario įrangos sektoriuje, patalpose (ginčijamo sprendimo 129 konstatuojamoji dalis).

8 2004 m. lapkričio 15 ir 19 d. *Grohe Beteiligungs GmbH* su dukterinėmis bendrovėmis (toliau – *Grohe*) ir ieškovės pateikė paraiškas atleisti nuo baudą arba jas sumažinti pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo (ginčijamo sprendimo 131 ir 132 konstatuojamosios dalys).

9 2004 m. lapkričio 15 d.–2005 m. gegužės 16 d. Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnio 2 dalimi, įvairioms bendrovėms ir asociacijoms, veikiančioms vonios kambario įrangos sektoriuje, įskaitant ieškoves, išsiuntinėjo prašymus pateikti informacijos (ginčijamo sprendimo 133 konstatuojamoji dalis).

10 2006 m. sausio 17 ir 19 d. *Roca SARL* ir *Hansa Metallwerke AG* bei šios dukterinės bendrovės pateikė paraiškas atleisti nuo baudų ar jas sumažinti pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. 2006 m. sausio 20 d. *Aloys Dornbracht GmbH & Co kg Armaturenfabrik* (toliau – *Dornbracht*) taip pat pateikė tokią paraišką atleisti nuo baudų ar jas sumažinti.

11 2007 m. kovo 26 d. Komisija priėmė pranešimą apie kaltinimus, kurį išsiuntė ir ieškovėms (ginčijamo sprendimo 139 konstatuojamoji dalis).

12 2007 m. lapkričio 12–14 d. vyko žodinis bylos nagrinėjimas, kuriame dalyvavo ieškovės (ginčijamo sprendimo 143 konstatuojamoji dalis).

13 2009 m. liepos 9 d. Komisija tam tikroms bendrovėms, įskaitant ieškovės, išsiuntė laišką su išdėstytomis faktinėmis aplinkybėmis ir atkreipė jų dėmesį į tam tikrus įrodymus, kuriais ketino remtis priimdama galutinį sprendimą (ginčijamo sprendimo 147 ir 148 konstatuojamosios dalys).

14 2009 m. birželio 19 d.–2010 m. kovo 8 d. remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsniu Komisija įvairioms bendrovėms, įskaitant ieškoves, išsiuntė prašymus pateikti papildomos informacijos (ginčijamo sprendimo 149–151 konstatuojamosios dalys).

15 2010 m. birželio 23 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

16 Visų pirma ginčijamame sprendime Komisija nusprendė, kad šio sprendimo 2 punkte nurodyti veiksmai buvo bendro plano dalis, kuriuo siekta riboti konkurenciją tarp ginčijamo sprendimo adresatų, ir turėjo vieno ir tęstinio pažeidimo, apimančio tris 3 šios sprendimo punkte nurodytus prekių pogrupius ir Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijas, požymių (ginčijamo sprendimo 778 ir 793 konstatuojamosios dalys) (toliau – nustatytas pažeidimas). Šiuo klausimu ji pažymėjo, kad minėtas elgesys atitiko pasikartojantį modelį visose šešiose valstybėse narėse, dėl kurių Komisija atliko tyrimą (ginčijamo sprendimo 778 ir 793 konstatuojamosios dalys). Ji taip pat nustatė nacionalines profesines organizacijas dėl visų trijų prekių pogrupių, kurias pavadino „koordinavimo organizacijomis“, nacionalines profesines asociacijas, vienijančios narius, kurių veikla apėmė bent du iš šių trijų prekių pogrupių, ir jas ji pavadino „daugiaprekėmis asociacijomis“, ir specializuotas asociacijas, vienijančias narius, kurių veikla apėmė vieną iš šių trijų prekių pogrupių (ginčijamo sprendimo 796 ir 798 konstatuojamoji dalis). Galiausiai ji konstatavo, kad buvo centrinė įmonių grupė, kuri dalyvavo kartelyje skirtingose valstybėse narėse per koordinavimo organizacijas ir daugiaprekes asociacijas (ginčijamo sprendimo 796 ir 797 konstatuojamosios dalys).

17 Konkrečiai kalbant, dėl ieškovių Komisija nusprendė, kad jos darė pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika ir armatūra įvairiais laikotarpiais nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. Belgijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Austrijoje. Tačiau ji manė, kad jos negali būti pripažintos

atsakingomis už Nyderlanduose padarytą pažeidimą, nes pažeidimas šioje valstybėje buvo nutrauktas 1999 m., t. y. dar prieš joms 2001 m. įsigyjant pažeidimą dariusią dukterinę bendrovę. Komisija konstatavo, kad ieškovės darė vieną pažeidimą, nes pagrįstai galėjo numanyti, jog antikonkurencinė veikla buvo vykdoma iki 2001 m. (ginčijamo sprendimo 853–856 konstatuojamosios dalys).

18 Antra, nustatydama kiekvienai įmonei skirtinų baudų dydžius Komisija rėmėsi Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairėmis (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – 2006 m. gairės) (ginčijamo sprendimo 1184 konstatuojamoji dalis).

19 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija nurodė įmones, kurioms skyrė sankcijas už SESV 101 straipsnio ir nuo 1994 m. sausio 1 d. EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimą, dėl to, kad jos dalyvavo kartelyje vonios kambario įrangos rinkoje Belgijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Nyderlanduose ir Austrijoje įvairiais laikotarpiais nuo 1992 m. spalio 16 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

20 Dėl ieškovių 1 straipsnio 1 dalies 3–5 punktuose nurodyta:

„1. Atitinkamais laikotarpiais taikydamos tęstinį susitarimą arba derindamos veiksmus vonios kambario įrangos sektoriuje Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Belgijoje ir Nyderlanduose, [SESV] 101 straipsnį ir nuo 1994 m. sausio 1 d. EEE susitarimo 53 straipsnį pažeidė šios įmonės:

<...>

3. *Trane* <...>, nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

4. *Wabco Europe* <...> nuo 2001 m. spalio 29 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., ir *Wabco Austria* <...> nuo 1994 m. liepos 21 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. *Ideal Standard* <...> nuo 2004 m. kovo 19 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., *Ideal Standard Produktions* <...> nuo 2001 m. spalio 30 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., *Ideal Standard [SAS*] nuo 2002 m. gruodžio 10 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., *Ideal Standard Italia* <...> nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m,. lapkričio 9 d.

5. *Ideal Standard Nederland* <...> nuo 1994 m. lapkričio 30 d. iki 1999 m. gruodžio 31 d.“

21 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje Komisija atitinkamoms įmonėms skyrė baudas. Didžiausia 326 091 196 eurų bauda buvo skirta ieškovėms. Dėl ieškovių ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Už 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus skiriamos tokios baudos:

a) 259 066 294 eurų *Trane* <...>,

b) 44 995 552 eurų <...> solidariai *Wabco Europe* <...> ir *Trane* <...>,

c) 1 519 000 eurų <...> solidariai *Wabco Austria* <...>, *Wabco Europe* <...> ir *Trane* <...>,

d) 0 eurų <...> solidariai *Ideal Standard [SAS]*, *Wabco Europe* <...> ir *Trane* <...>,

e) 12 323 430 eurų <...> solidariai *Ideal Standard Italia* <...>, *Wabco Europe* <...> ir *Trane* <...>,

f) 5 575 920 eurų <...> solidariai *Ideal Standard* <...>, *Wabco Europe* <...> ir *Trane* <...>,

g) 0 eurų <...> solidariai *Ideal Standard Produktions* <...>, *Wabco Europe* <...> ir *Trane* <...>,

h) 2 611 000 eurų <...> solidariais *Wabco Austria* <...> ir *Trane* <...>,

i) 0 eurų *Ideal Standard Nederland* <...>“

Procesas ir šalių reikalavimai

22 2010 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje gautu pareiškimu ieškovė pareiškė šį ieškinį. Tą pačią dieną Bendrajam Teismui pateiktu atskiruoju raštu ieškovė paprašė, kad byla būtų nagrinėjama taikant pagreitintą procedūrą pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 76a straipsnį.

23 2010 m. spalio 19 d. sprendimu Bendrasis Teismas (ketvirtoji kolegija) patenkino prašymą šioje byloje taikyti pagreitintą procedūrą pagal Procedūros reglamento 76a straipsnį.

24 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu Bendrasis Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas Procedūros reglamento 64 straipsnyje numatytas proceso organizavimo priemones, pateikė šalims klausimus rašytu. Šalys į juos atsakė per nustatytą terminą.

25 Per 2012 m. kovo 27 d. posėdį šalys pateikė savo paaiškinimus žodžiu ir atsakė į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus.

26 Ieškovės Bendrojo Teismo prašo:

— iš dalies panaikinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalį, kiek ja buvo skirta bauda, ir panaikinti, jei reikia, minėto sprendimo 1 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktus,

— sumažinti joms skirtą baudą,

— priteisti iš Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

27 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

28 Pirmiausia reikia priminti, kad Europos Sąjungos teismas atlieka Komisijos priimtų sprendimų, kuriais baudžiama už konkurencijos teisės pažeidimus, teisėtumo kontrolę, numatytą SESV 263 straipsnyje, kurią, kai to prašoma, papildo neribota jurisdikcija, suteikta sąjungos teismui pagal Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, kaip tai numatyta SESV 261 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Chalkor prieš Komisiją*, C-386/10 P, Rink. p. I-13085, 53, 63 ir 64 punktus). Ši jurisdikcija, be baudos teisėtumo paprastos kontrolės, teismui suteikia teisę pakeisti Komisijos vertinimą savuoju, todėl ir panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą (žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *KME Germany ir kt. prieš Komisiją*, C-272/09 P, Rink. p. I-12789, 103 punktą ir nurodytą teismo praktiką; šiuo klausimu taip pat žr. 2011 m. spalio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Romana Tabacchi prieš Komisiją*, T-11/06, Rink. p. II-6681, 265 punktą).

29 Atsižvelgiant į šio sprendimo 28 punkte nurodytą teismų praktiką, atliekant ginčijamo sprendimo teisminę kontrolę reikia visų pirma išnagrinėti ieškovių reikalavimus panaikinti ginčijamo sprendimo 1 ir 2 straipsnius tiek, kiek jie su jomis susijęs, paskui išnagrinėti reikalavimą, kad Bendrasis Teismas pasinaudodamas savo neribota kompetencija sumažintų Komisijos joms skirtas baudas.

A – *Dėl pagrindinio reikalavimo iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą*

30 Grįsdamos ieškinį ieškovės nurodo keturis ieškinio pagrindus. Pirmasis ieškinio pagrindas susijęs su klaida apskaičiuojant baudą, nes buvo atsižvelgta į jų sanitarinės keramikos pardavimo vertę Italijoje. Antrasis ieškinio pagrindas susijęs su aplinkybe, kad apskaičiuodama baudą Komisija neatsižvelgė į tai, kad remdamasi 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčiu jas iš dalies atleido nuo baudų už pažeidimus, padarytus Belgijoje ir Prancūzijoje. Trečiasis ieškinio pagrindas susijęs su aplinkybe, kad Komisija turėjo pripažinti, jog jos pirmosios pateikė didelę papildomąją vertę turinčių įrodymų, kaip jie suprantami pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, todėl joms bauda turėjo būti sumažinta ne 30 %, o 50 %. Nurodydamos ketvirtąjį ieškinio pagrindą ieškovės tvirtina, kad faktinėms aplinkybėms taikydama Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gaires Komisija pažeidė teisės akto netaikymo atgaline data principą.

1. *Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su klaida, padaryta apskaičiuojant baudą, nes buvo atsižvelgta į ieškovių sanitarinės keramikos pardavimo vertę Italijoje*

31 Ieškovės tvirtina, kad Komisija pakankamai neįrodė pažeidimo, kiek jis susijęs su sanitarine keramika, kuri buvo parduodama Italijoje 11 metų ir 7 mėnesių laikotarpiu, t. y. nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., ir *a fortiori* jų dalyvavimo darant šį pažeidimą. Šiuo klausimu jos primena, kad Komisija ginčijamo sprendimo 1140 konstatuojamojoje dalyje įsipareigojo kiekvienai įmonei skirtiną baudą skaičiuoti tik remdamasi konkrečiai jos padaryto pažeidimo požymiais, t. y. atsižvelgiant į teritoriją, atitinkamus prekių pogrupius ir realią dalyvavimo darant minėtą pažeidimą trukmę. Todėl bendra joms skirtos baudos suma turėjo būti sumažinta 75 %, t. y. beveik 248 mln. Eurų.

32 Komisija ginčija šiuos argumentus.

33 Taigi reikia išnagrinėti, ar Komisija pakankamai įrodė ieškovių dalyvavimą darant pažeidimą, susijusį su sanitarine keramiką, parduota Italijos rinkoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

a) Teismų praktika, susijusi su SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo buvimu ir įrodymu

34 Visų pirma dėl paties kartelio egzistavimo reikia priminti, kad pagal EB 101 straipsnio 1 dalį kaip nesuderinami su vidaus rinka yra draudžiami visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje.

35 Susitarimas, kaip tai suprantama pagal EB 101 straipsnio 1 dalį, laikomas sudarytu jau tuomet, kai atitinkamos įmonės išreiškė savo bendrą valią elgtis rinkoje tam tikru apibrėžtu būdu (1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją,* T-7/89, Rink. p. II-1711, 256 punktas ir 2002 m. kovo 20 d. Sprendimo *HFB Holding ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 199 punktas).

36 Susitarimas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį gali būti laikomas sudarytu, jei yra suderinti ketinimai dėl paties konkurencijos ribojimo principo, net jei dar vyksta derybos dėl konkrečių numatomo ribojimo detalių (šiuo klausimu žr. 35 punkte minėto Sprendimo *HFB Holding ir kt. prieš Komisiją* 151–157 ir 206 punktus).

37 Sąvoka „suderinti veiksmai“ reiškia koordinavimo tarp įmonių, kurios, nepasiekusios konkretaus susitarimo, sąmoningai pakeičia konkurencijos keliamą riziką praktiniu tarpusavio bendradarbiavimu, būdą (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni,* C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 115 punktas ir Sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 158 punktas).

38 Taigi EB 101 straipsnio 1 dalyje ūkio subjektams draudžiama palaikyti bet kokius tiesioginius ar netiesioginius kontaktus, kuriais būtų galima arba daryti įtaką esamo ar potencialaus konkurento veiksmams rinkoje, arba atskleisti tokiam konkurentui, kokių veiksmų nuspręsta ar numatoma imtis rinkoje, kai tokių kontaktų tikslas arba pasekmė yra konkurencijos ribojimas (šiuo klausimu žr. 37 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 116 ir 117 punktus).

39 Konkurentų pasikeitimas informacija gali prieštarauti konkurencijos taisyklėms, jeigu jis sumažina ar panaikina netikrumą dėl atitinkamos rinkos veikimo, todėl riboja įmonių konkurenciją (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją,* C-194/99 P, Rink. p. I-10821, 81 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

40 Iš tikrųjų slaptos informacijos atskleidimas panaikina tam tikrą netikrumą dėl to, kaip toliau elgsis konkurentas, taip pat tiesiogiai ar netiesiogiai daro poveikį informacijos gavėjo strategijai (šiuo klausimu žr. 2006 m. lapkričio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Asnef-Equifax ir Administración del Estado,* C-238/05, Rink. p. I-11125, 51 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Kiekvienas ūkio subjektas turi savarankiškai nustatyti politiką, kurios ketina laikytis bendrojoje rinkoje, ir sąlygas, kurias taikys savo klientams (žr. šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 82 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

41 Nors tiesa yra ta, kad šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės sumaniai prisitaikyti prie esamo ar numanomo konkurentų elgesio, vis dėlto jis griežtai draudžia bet kokius tiesioginius ar netiesioginius šių subjektų ryšius, kurių tikslas ar poveikis yra tokių konkurencijos sąlygų, kurios neatitinka įprastų nagrinėjamos rinkos sąlygų, sukūrimas, atsižvelgiant į siūlomų prekių ar paslaugų pobūdį, minėtos rinkos bei įmonių dydį ir jų skaičių (žr. šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *Thyssen Stahl prieš Komisiją* 83 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

42 Antra, kalbant apie SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo įrodymų vertinimą, reikia priminti, kad Komisija turi pagrįsti nustatytus pažeidimus ir pateikti pakankamai įrodymų, teisiškai patvirtinančių pažeidimą sudarančias aplinkybes (šiuo klausimu žr. 1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją,* C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 58 punktą ir šio sprendimo 37 punkte minėto Sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 86 punktą).

43 Be to, nagrinėdamas bylą pagal prašymą panaikinti Komisijos sprendimą, kuriuo konstatuojamas konkurencijos taisyklių pažeidimas ir skiriamos baudos jo adresatams, Sąjungos teismas atlieka tik ginčijamo akto teisėtumo kontrolę ir negali Komisijos vertinimo pakeisti savuoju (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją,* T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 174 punktą).

44 Taigi ieškinį dėl Komisijos sprendimo, kuriuo konstatuojamas konkurencijos teisės normų pažeidimas ir adresatams skiriamos baudos, panaikinimo nagrinėjantis teismas turi įvertinti, ar sprendime pateiktų įrodymų, kuriais remiasi Komisija, pakanka ginčijamam pažeidimui įrodyti (šiuo klausimu žr. 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją,* vadinamo PVC II, T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94-T-335/94, Rink. p. II-931, 891 punktą)

45 Kilus abejonių, teismas jas turėtų aiškinti įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai (šiuo klausimu žr. 1978 m. vasario 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *United Brands ir United Brands Continentaal prieš Komisiją*, 27/76, Rink. p. 207, 265 punktą). Todėl Bendrasis Teismas negali padaryti išvados, kad Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, jog nagrinėjamas pažeidimas buvo padarytas, jei šiuo klausimu dar turi abejonių (žr. šio sprendimo 43 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 177 punktą).

46 Esant tokiai situacijai būtina atsižvelgti į nekaltumo prezumpcija, įtvirtintą 2000 m. gruodžio 7 d. Nicoje paskelbtos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (OL C 83, 2010, p. 1), kuriai ESS 6 straipsnio 1 dalimi suteikiama tokia pati teisinė galia kaip ir Sutartims, 47 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *KHS,* C-214/10, Rink. p. I-11757, 37 punktą). Atsižvelgiant į nagrinėjamų pažeidimų ir su jais susijusių sankcijų pobūdį bei griežtumo laipsnį, nekaltumo prezumpcijos principas taikomas ir procedūroms dėl įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių pažeidimų, per kurias gali būti skirtos vienkartinės arba periodiškai mokamos baudos (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 37 punkte minėto Sprendimo *Hüls prieš Komisiją* 149 ir 150 punktus ir 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Montecatini prieš Komisiją,* C-235/92 P, Rink. p. I-4539, 175 ir 176 punktus; 1984 m. vasario 21 d Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Öztürk,* serija A, Nr. 73 ir 1987 m. rugpjūčio 25 d. Sprendimą *Lutz,* serija A Nr. 123-A).

47 Komisija turi pateikti pakankamai tikslių ir neprieštaringų įrodymų, patvirtinančių, kad pažeidimas tikrai buvo padarytas (šiuo klausimu žr. 1993 m. kovo 31 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją,* C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85-C-129/85, Rink. p. I-1307, 127 punktą ir 2000 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją,* T-62/98, Rink. p. II-2707, 43 ir 72 punktus).

48 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas nebūtinai turi atitikti šiuos kriterijus dėl kiekvieno pažeidimo elemento. Pakanka, kad šiuos reikalavimus bendrai atitiktų institucijos pateiktų įrodymų visetas (šiuo klausimu žr. 44 punkte minėto Sprendimo *PVC II* 768–778 punktus, ypač 777 punktą, kurį šiuo konkrečiu klausimu Teisingumo Teismas patvirtino išnagrinėjęs bylą apeliacine tvarka 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją,* C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 513–523 punktuose).

49 Be to, atsižvelgiant į akivaizdų antikonkurencinių susitarimų draudimo pobūdį, negalima reikalauti iš Komisijos pateikti dokumentų, aiškiai patvirtinančių atitinkamų ūkio subjektų tarpusavio ryšius. Bet kuriuo atveju Komisijos turimus neišsamius ir pavienius įrodymus gali papildyti išvados, iš kurių būtų galima atkurti atitinkamas faktines aplinkybes. Todėl antikonkurencinė praktika arba susitarimas gali būti nustatomi iš tam tikro skaičiaus sutapimų ir netiesioginių įrodymų, kurie, nagrinėjami kartu, gali įrodyti konkurencijos taisyklių pažeidimą, jeigu nėra kito logiško paaiškinimo (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją,* C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 55–57 punktus; 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dresdner Bank ir kt. prieš Komisiją*, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP ir T-61/02 OP, Rink. p. II-3567, 64 ir 65 punktus).

50 Kiek tai susiję su įrodinėjimo priemonėmis, kurios gali būti naudojamos EB 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimui įrodyti, pažymėtina, kad Sąjungos teisėje galioja laisvo įrodymų vertinimo principas (šiuo klausimu žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dalmine prieš Komisiją*, T-50/00, Rink. p. II-2395, 72 punktą).

51 Todėl galimas rašytinių įrodymų nebuvimas svarbus tik bendrai vertinant tam tikrų Komisijos pateiktų įrodymų įrodomąją galią. Tačiau vien tai, kad jų nėra, nereiškia, kad atitinkama įmonė gali pagrįstai ginčyti Komisijos teiginius, pateikdama kitokius bylos faktinių aplinkybių paaiškinimus. Taip yra tik tuo atveju, kai Komisijos pateikti įrodymai neleidžia vienareikšmiškai ir be papildomo aiškinimo patvirtinti pažeidimo (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Coats Holdings ir Coats prieš Komisiją,* T-36/05, neskelbiamo Rinkinyje, 74 punktą).

52 Kalbant apie atskirų įrodymų įrodomąją galią, pažymėtina, kad vienintelis pateiktiems įrodymams vertinti svarbus kriterijus yra jų patikimumas (šio sprendimo 50 punkte minėto Sprendimo *Dalmine prieš Komisiją* 72 punktas).

53 Komisija taip pat turi įrodyti pažeidimo trukmę, nes trukmė yra viena iš EB 101 straipsnio 1 dalyje pateiktos pažeidimo sąvokos sudėtinių dalių. Šiuo atveju taikytini šio sprendimo 40–50 punktuose minėti principai (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied prieš Komisiją,* C-105/04 P, Rink. p. I-8725, 94–96 punktus). Reikia priminti, kad stokojant įrodymų, kuriais tiesiogiai galėtų būti patvirtinama pažeidimo trukmė, Komisija turi bent jau pateikti įrodymų, kurie paremti taip glaudžiai laiko atžvilgiu susijusiais faktais, kad leidžia daryti protingą išvadą, jog pažeidimas nenutrūkstamai buvo tęsiamas nuo vienos konkrečios datos iki kitos (žr. 2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją,* T-120/04, Rink. p. II-4441, 51 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

54 Galiausiai šio sprendimo 35–53 punktuose nurodyta teismų praktika pagal analogiją taikytina ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 daliai.

b) Glaustas vertinimų, kuriais remdamasi Komisija ginčijamu sprendimu nubaudė ieškoves už padarytą pažeidimą Italijoje, aprašymas

55 Ginčijamame sprendime dėl ieškovių dalyvavimo kartelyje, susijusiame su sanitarine keramika Italijoje, Komisija pateikė tris pagrindines išvadas.

56 Pirma, nuo 1990 m. pradžios iki 1995 m. ar 1996 m., kaip pripažino pačios ieškovės savo paraiškoje dėl 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo taikymo, jos Italijoje asociacijoje *Federceramica*, kuri vienija sanitarinės keramikos gamintojus, dalyvavo neteisėtose diskusijose apie šias prekes. Vis dėlto, kadangi šios diskusijos vyko iki tos datos, kurią Komisija ginčijamame sprendime nurodė kaip ieškovių daryto pažeidimo pradžią, t. y. 1993 m. kovo 15 d., Komisija į šias diskusijas atsižvelgė tik tiek, kiek jos „atskleidė tam tikrų gamintojų ([ieškovių] ir *Pozzi Ginori [SpA]*), kurie taip pat vykdė antikonkurencinius veiksmus, [daugiaprekės profesinės asociacijos] *Euroitalia* viduje“ nuo 1993 m. kovo 5 d. (žr. ginčijamo sprendimo 409 konstatuojamąją dalį ir minėto sprendimo išnašas Nr. 501–505).

57 Antra, nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. spalio 15 d. (konkretus Komisijos nurodytas pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika Italijoje laikotarpis) ieškovės dalyvavo susitikimuose, per kuriuos *Euroitalia* viduje buvo derinamos armatūros ir sanitarinės keramikos kainos. Konkrečiai kalbant, dėl sanitarinės keramikos reguliarus kainų kėlimas ir kiti kainos elementai, kaip antai minimalios kainos ir nuolaidos, buvo aptariami tokiu pačiu būdu ir tuose pačiuose susitikimuose kaip ir dėl armatūros, kaip tai matyti, be kita ko, ir iš per 1993 m. liepos 9 d., 1996 m. kovo 12 d., 1997 m. sausio 31 d., 1999 m. spalio 15 d., 2000 m. sausio 21 d. ir 2003 m. vasario 14 d. vykusių *Euroitalia* susitikimus darytų užrašų (žr. ginčijamo sprendimo 411–460 konstatuojamąsias dalis ir minėto sprendimo išnašas Nr. 506–580 bei jo 6 ir 7 priedus, susijusius su *Euroitalia* ir *Michelangelo* grupės susitikimų datomis).

58 Trečia, nuo 1996 m. kovo 12 d. iki 2003 m. liepos 25 d. ieškovės dalyvavo *Michelangelo* susitikimuose, kuriuose, kaip ir *Euroitalia* susitikimuose, buvo kalbama apie sanitarinės keramikos kainas, kaip tai matyti iš per 2000 m. gegužės 12 d. ir liepos 20 d. susitikimus darytų užrašų (žr. ginčijamo sprendimo 411–460 konstatuojamąsias dalis ir minėto sprendimo išnašas Nr. 506–580 bei jo 6 ir 7 priedus, susijusius su *Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimų datomis).

c) Komisijos nustatytų pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika Italijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., įrodymų vertinimas

59 Ieškovės tvirtina, kad nors jos, kaip pačios pripažino per administracinę procedūrą, Italijoje darė pažeidimą, susijusį su armatūra, vis dėlto Komisija remdamasi tuo negalėjo pagrįstai daryti išvados, kad minėtoje valstybėje jos darė ir pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika, nes nėra pakankamai įrodymų, patvirtinančių šį pažeidimą.

60 Komisija ginčija šiuos argumentus nurodydama, kad ieškovių neprieštaravimas per administracinę procedūrą yra papildomas jų dalyvavimo darant pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika Italijoje įrodymas, ir kad ji pakankamai įrodė jų dalyvavimą darant šį pažeidimą.

61 Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar, kaip tvirtina Komisija, ieškovės neginčijo savo dalyvavimo darant pažeidimą, kiek jis susijęs su sanitarine keramika, paskui – išnagrinėti, ar ji surinko pakankamai įrodymų, leidžiančių nuspręsti, kad ieškovės darė minėtą pažeidimą.

Dėl aplinkybės, kad ieškovės per administracinę procedūrą neginčijo pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika Italijoje, buvimo nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

62 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią praktiką, nors tai, kad įmonė tiesiogiai ar netiesiogiai pripažįsta faktines ar teisines aplinkybes per Komisijos vykdomą administracinę procedūrą, gali būti papildomas įrodymas vertinant ieškinio pagrįstumą, toks pripažinimas negali riboti teisės pareikšti ieškinį Bendrajame Teisme, kurią fizinis ar juridinis asmuo turi pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, įgyvendinimo (2010 m. lapkričio 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Knauf Gips prieš Komisiją,* C-407/08 P, Rink. p. I-6375, 90 punktas).

63 Taigi reikia išnagrinėti, ar pranešime apie kaltinimus, kurį vienintelį nurodo Komisija grįsdama savo argumentus, ji konstatavo, kad ieškovės darė pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika Italijoje, ir ar, kaip ji tvirtina, ieškovės neginčijo šių kaltinimų atsakydamos į minėtą pranešimą apie kaltinimus.

64 Visų pirma reikia pažymėti, kad pranešimo apie kaltinimus 256 punkte Komisija nurodė, kad Italijos rinkoje nuo 1990 m. iki 2004 m. veikė reguliaraus keitimosi informacija apie kainų kėlimą tarp vonios kambario įrangos gamintojų sistema. Komisija pridūrė, kad atitinkamos įmonės susitikdavo „*Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimuose, taip pat aptardavo kainas ir *Federceramica* bei *Anima* susitikimuose“. Minėto pranešimo 257 punkte Komisija pažymėjo, kad „pasikeitimas kainų katalogais, informacija apie kainų kėlimą ir kita informacija Italijos [sanitarinės keramikos] rinkoje“ vyko per *Federceramica* susitikimus. Šiuo klausimu ji minėto pranešimo apie kaltinimus išnašoje Nr. 592 daro nuorodą į ieškovių pateiktą paraišką sumažinti joms skirtiną baudą. Be to, minėto pranešimo 260 punkte pažymima, kad ieškovės minėtoje paraiškoje nurodė, jog *Federceramica* susitikimai baigėsi 1995 m. ar 1996 m. Minėto pranešimo apie kaltinimus 259 ir 261–277 punktuose Komisija aprašė per *Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimus aptartus kainų kėlimus.

65 Iš šio sprendimo 64 punkte pateiktų išvadų matyti, jog nors iš pranešimo apie kaltinimus aiškiai išplaukia, kad Komisija manė, jog Italijoje nuo 1990 m. iki 2004 m. veikė kartelis vonios kambario įrangos rinkoje, vis dėlto ji kartelį, susijusį būtent su sanitarine keramika grindė tik antikonkurencinėmis diskusijomis per *Federceramica* susitikimus, vykusius nuo 1990 m. iki 1995 m. arba 1996 m., ir apie tai ieškovės ją informavo, pateikusios paraišką pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.

66 Antra, atsakymo į pranešimą apie kaltinimus 138 punkte ieškovės aiškiai teigia, kad visi Komisijos minėtame pranešime išdėstyti tvirtinimai, susiję su Italijos sanitarinės keramikos rinka, grindžiami jų paraiška taikyti 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo ir kad jei ši informacija būtų pašalinta iš bylos medžiagos, Komisija negalėtų jų nubausti už pažeidimą. Dėl šios priežasties jos taip pat pažymi, kad turėtų būti atleistos nuo baudos už nagrinėjamą kartelį.

67 Taip pat atsakymo į pranešimą apie kaltinimus 3.1. punkte ieškovės pažymėjo, kad visi šiame pranešime išdėstyti teiginiai dėl sanitarinės keramikos kainų kėlimo derinimo susiję su *Federceramica* susitikimais ir kad, nepaisant aplinkybės, jog minėtame pranešime nurodomi reguliarūs kainų kėlimo derinimai *Euroitalia* viduje, šioje asociacijoje nevykdavo diskusijos dėl sanitarinės keramikos. Ieškovės nurodo, kad jos buvo vienintelės sanitarinės keramikos gamintojos šioje asociacijoje, tačiau dalyvavo joje ne

kaip šių prekių gamintojos. Jos nurodė, kad diskutuodavo apie armatūrą ir tik „prireikus“ paminėdavo, kaip „viskas vyksta“ sanitarinės keramikos sektoriuje, tačiau šių pastabų tikslas nebuvo antikonkurencinis.

68 Taigi iš ieškovių atsakant į pranešimą apie kaltinimus pateiktų pastabų aiškiai matyti, kad jos savo dalyvavimą kartelyje Italijos sanitarinės keramikos rinkoje pripažino tik dėl keitimosi informacija *Federceramica* asociacijoje nuo 1990 m. iki 1995 ar 1996 m. ir apie tai Komisiją informavo pateikusios paraišką taikyti jų atžvilgiu 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. Be to, jos aiškiai ginčijo dalyvavimą kartelyje dėl sanitarinės keramikos *Euroitalia* asociacijoje. Taip pat, nors, kaip savo procesiniuose dokumentuose nurodo Komisija, jos neginčijo, kad dalyvavo *Michelangelo* susitikimuose, vis dėlto reikia konstatuoti, kad minėta institucija pranešimo apie kaltinimus 277 punkte tik išvardijo *Michelangelo* susitikimų datas ir nurodė, kad ieškovės juose dalyvavo, tačiau tiksliai nenurodė, apie ką buvo kalbama per tuos susitikimus, ypač to, ar per minėtas diskusijas buvo kalbama apie sanitarinę keramiką.

69 Atsižvelgiant į šio sprendimo 54–68 punktuose pateiktas išvadas reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei tvirtina Komisija, ieškovės ginčijo savo dalyvavimą darant pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika Italijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. *Euroitalia* ir *Michelangelo* asociacijose. Iš atsakant į pranešimą į kaltinimus pateiktų pastabų matyti, kad nors pripažino dariusios pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika *Federceramica* asociacijoje nuo 1990 m. iki 1995 ar 1996 m., jos tvirtino nedariusios jokio su sanitarine keramika susijusio pažeidimo Italijoje *Euroitalia* asociacijoje.

70 Todėl Komisijos argumentas, nurodytas šio sprendimo 60 punkte, kad remiantis šio sprendimo 62 punkte nurodyta teismų praktika Bendrasis Teismas į ieškovių neprieštaravimą per administracinę procedūrą dėl kartelio, susijusio su sanitarine keramika Italijoje, turėjo atsižvelgti kaip į „papildomą įrodymą“, turi būti atmestas.

Dėl įrodymų, kuriais buvo remtasi ginčijamame sprendime konstatuojant pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika, Italijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

71 Ieškovės nurodo du pagrindinius kaltinimus, kuriais ginčija su sanitarine keramika susijusį pažeidimą Italijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

72 Pateikdamos pirmąjį kaltinimą ieškovės tvirtina, kad diskusijos per *Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimus neleidžia daryti išvados dėl kartelio buvimo. Pirma, Komisija nenurodė, kaip ieškovės galėjo iškraipyti konkurenciją sanitarinės keramikos rinkoje, kai jos buvo vienintelės šio pogrupio prekių gamintojos, dalyvavusios *Euroitalia* susitikimuose, ir daugeliu atveju – vienintelės šio pogrupio prekių gamintojos *Michelangelo* susitikimuose. Antra, bet kuriuo atveju per *Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimus parduota informacija apie sanitarinę keramiką nebuvo antikonkurencinio pobūdžio.

73 Pateikdamos antrąjį kaltinimą ieškovės tvirtina, kad konstatuodama pažeidimą Komisija negalėjo remtis jų dalyvavimu *Federceramica* susitikimuose. Pirma, kadangi ji ieškovių ginčijamu sprendimu už šį elgesį formaliai nebaudė, nekaltumo prezumpcija neleidžia jai remiantis dalyvavimu *Federceramica* susitikimais konstatuoti, kad jos taip pat darė su sanitarine keramika susijusį pažeidimą, kai dalyvaudavo *Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimuose. Antra, Komisija negali remtis jų dalyvavimu *Federceramica* susitikimuose, kad įrodytų pažeidimą *Euroitalia* ir *Michelangelo* viduje, ir dėl to joms skirti baudą, nes taip būtų pažeista 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio pirmame sakinyje įtvirtinta nuostata.

74 Komisija ginčija šiuos argumentus.

75 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš ginčijamame sprendime Komisijos pateikto vertinimo glausto aprašymo (žr. šio sprendimo 55–58 punktus), ši institucija nusprendė, kad ieškovės darė su sanitarine keramika susijusį pažeidimą Italijoje, remdamasi jų dalyvavimu *Euroitalia* ir *Michelangelo* susitikimuose, o ne jų dalyvavimu *Federceramica* susitikimuose. Be to, akivaizdu, kad ieškovės *Euroitalia* asociacijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. ir bent iki 2001 m. buvo vienintelė įmonė, gaminanti armatūrą ir sanitarinę keramiką, o kitos 8 asociacijos susitikimuose dalyvavusios įmonės gamino tik armatūrą (žr. ginčijamo sprendimo 6 priede esančią lentelę). *Michelangelo* asociacijoje, kurios susitikimai vyko nuo 1996 m. kovo 12 d. iki 2003 m. liepos 25 d., ieškovės dalyvavo tik 7 susitikimuose, vykusiuose nuo 1998 m. liepos 8 d. iki 2001 m. kovo 9 d., kuriuose dalyvavo ir kita sanitarinės keramikos gamintoja, t. y. *Pozzi Ginori* (žr. ginčijamo sprendimo 7 priede esančią lentelę).

76 Atsižvelgiant į šio sprendimo 75 punkte išdėstytas aplinkybes, reikia pirmiausia išsiaiškinti, ar Komisija pagrįstai galėjo nuspręsti, kad ieškovės pažeidė SESV 101 straipsnio 1 dalį, nors *Euroitalia* asociacijoje jos buvo vienintelės sanitarinės keramikos gamintojos, dalyvavusios visuose šios asociacijos susitikimuose nuo 1993 m. kovo 15 d. ir bent iki 2001 m. [t. y. to momento, kada *Sanitec Europe Oy* (toliau – *Sanitec*), kuriai priklausė *Pozzi Ginori*, įsigijo *Grohe*], taip pat buvo vienintelės sanitarinės keramikos gamintojos, dalyvavusios *Michelangelo* susitikimuose, vykusiuose nuo 1996 m. kovo 12 d. iki 1998 m. liepos 8 d. ir nuo 2001 m. kovo 9 d. iki 2003 m. liepos 25 d. Taip pat reikia išnagrinėti, ar Komisija pateikė pakankamai su sanitarine keramika susijusio pažeidimo įrodymų, kalbant apie 7 *Michelangelo* susitikimus, vykusius nuo 1998 m. liepos 8 d. iki 2001 m. kovo 9 d., kuriuose ieškovės dalyvavo ir kuriuose taip pat dalyvavo kita sanitarinės keramikos gamintoja, t. y. *Pozzi Ginori*, ir kalbant apie 14 *Euroitalia* susitikimų, vykusių nuo 2001 m. kovo 9 d. iki 2004 m. spalio 15 d., kuriuose dalyvavo ieškovės ir *Grohe*, priklausiusi *Sanitec*.

– Dėl su sanitarine keramika susijusio kartelio egzistavimo *Euroitalia* ir *Michelangelo* viduje, kai šiuose asociacijų susitikimuose ieškovės buvo vienintelės minėtų prekių gamintojos, įrodymo

77 Reikia išsiaiškinti, ar Komisija pagrįstai nusprendė, kad ieškovės *Euroitalia* ir *Michelangelo* asociacijose laikotarpiais, kai jos buvo vienintelės sanitarinės keramikos gamintojos, nes kiti susitikimų dalyviai gamino tik armatūrą, dalyvavo įmonių kartelyje, kurio tikslas ir poveikis buvo konkurencijos iškraipymas Italijos sanitarinės keramikos rinkoje.

78 Iš šio sprendimo 35–41 punktuose nurodytos teismų praktikos matyti, kad slaptos informacijos teikimas, kaip antai keitimasis informacija apie kainų kėlimus ateityje, kai tokia informacija yra skirta įmonėms konkurentėms, turi antikonkurencinį poveikį, nes daroma įtaka savarankiškam atitinkamų įmonių elgesiui. Nustačiusi tokį elgesį tarp konkurentų Komisija neprivalo įrodyti jo antikonkurencinio poveikio atitinkamai rinkai, jeigu jis, atsižvelgiant į jo teisinį ir ekonominį kontekstą, gali konkrečiai trukdyti, riboti arba iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje (šiuo klausimu žr. 2009 m. birželio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *T-Mobile Netherlands ir kt.*, C-8/08, Rink. p. I-4529, 31 punktą).

79 Tačiau negalima preziumuoti, kad susitarimas ar suderinti įmonių veiksmai dėl keitimosi slapta komercine informacija apie prekę, parduodamą rinkoje, kurioje jos nekonkuruoja, turi antikonkurencinį tikslą ir poveikį minėtoje rinkoje. Dviejose atskirose prekių rinkose veikiančios įmonės elgesys, kai savo konkurentams pirmoje rinkoje parduodama slapta komercinė informacija apie antrą rinką, kurioje minėti konkurentai veiklos nevykdo, iš principo negali turėti įtakos konkurencijai šioje antroje rinkoje.

80 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad atsakydama į ieškovių pastabas dėl pranešimo apie kaltinimus Komisija ginčijamame sprendime nurodė du motyvus, kuriais grindžiamas kartelis, susijęs su sanitarine keramika *Euroitalia* ir *Michelangelo* asociacijose, nepaisydama aplinkybės, kad ieškovės buvo vienintelė šių asociacijų susitikimuose dalyvavusi įmonė, kurios veikla apėmė sanitarinę keramiką.

81 Pirma, ginčijamo sprendimo išnašoje Nr. 587 Komisija visų pirma pažymėjo, kad ieškovių perduota informacija apie sanitarinę keramiką yra slapta komercinė informacija, nes susijusi su kainų kėlimu ir kitais kainos elementais, kaip antai minimaliomis kainomis ir nuolaidomis. Pasikeista informacija apie sanitarinę keramiką yra „panaši ir visiškai sutampanti su atitinkama informacija apie armatūrą, pateikta per tuos pačius susitikimus“. Todėl Komisija mano, kad nereikia daryti „skirtumo [tarp armatūros ir sanitarinės keramikos], kalbant apie įmonių tikslus, kai jos perduoda šią informaciją (ypač atsižvelgiant į jos detalumą ir diskusijų per šiuos susitikimus bendrą kontekstą)“. Komisija plėtoja šį vertinimą ginčijamo sprendimo išnašoje Nr. 1179, kurioje nurodo, kad diskusijų išsamumas ir kontekstas rodo „neabejotiną ieškovių antikonkurencinį elgesį“.

82 Vis dėlto reikia konstatuoti, jog nė vienas iš šio sprendimo 81 punkte nurodytų motyvų nepatvirtina, kad nagrinėjamo elgesio tikslas ar poveikis buvo iškraipyti konkurenciją sanitarinės keramikos rinkoje.

83 Iš tikrųjų Komisija nepateikia jokio argumento ar įrodymo, kuris patvirtintų, jog šiuo atveju konkurencijai sanitarinės keramikos rinkoje galėjo būti daroma įtaka dėl armatūros gamintojams ieškovių atskleistos slaptos komercinės informacijos.

84 Tvirtinimas, kad keitimosi informacija *Euroitalia* asociacijoje pobūdis ir būdas tiek dėl armatūros, tiek dėl sanitarinės keramikos yra panašūs, neleidžia įrodyti, kad informacijos apie sanitarinės keramikos kainas teikimas armatūros gamintojams iškraipė konkurenciją sanitarinės keramikos rinkoje. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Komisija ginčijamame sprendime neįrodė, jog armatūros gamintojai perduodavo gautą informaciją ieškovių konkurentams sanitarinės keramikos rinkoje ir dėl to buvo galima preziumuoti ar konstatuoti poveikį konkurencijai pastarojoje rinkoje.

85 Antra, ginčijamo sprendimo išnašoje Nr. 587 Komisija taip pat tik papildomai konstatavo, kad ieškovių informacijos apie sanitarinės keramikos kainų kėlimą pateikimas *Euroitalia* viduje „nebuvo ypatingas, atsižvelgiant į įmonės dominavimą šiame rinkos segmente Italijoje (jos rinkos dalis buvo gerokai didesnė už artimiausių konkurentų) ir jos suinteresuotumą išlaikyti apdairų ir integruotą šių prekių kainų nustatymą (kalbant tiek apie sanitarinę keramiką, tiek apie armatūrą)“.

86 Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog aplinkybė, kad ieškovės turi didelę sanitarinės keramikos rinkos dalį, neturi reikšmės tam, kad Komisija ginčijamame sprendime neįrodė, jog slaptos komercinės informacijos apie sanitarinę keramiką atskleidimas armatūros gamintojams galėjo paveikti konkurenciją sanitarinės keramikos rinkoje.

87 Net jei, kaip mano Komisija, ieškovės būtų buvusios suinteresuotos išlaikyti „apdairų ir integruotą“ visų jų parduodamų sanitarinės keramikos ir armatūros kainų nustatymą, tokia išvada neleistų konstatuoti, kad konkurencija sanitarinės keramikos rinkoje buvo iškraipyta. Nors pranešimas *Euroitalia* viduje apie ieškovių kainų kėlimą ateityje sanitarinės keramikos rinkoje leidžia konstatuoti, kad vonios kambario įrangos gamintojai buvo suinteresuoti koordinuoti savo veiksmus, Komisija neįrodė, kad tokio ieškovių elgesio tikslas ir poveikis buvo sumažinti ar panaikinti netikrumą dėl sanitarinės keramikos rinkos veikimo.

88 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Komisija padarė vertinimo klaidą, kai nusprendė, jog ieškovės darė su sanitarine keramika susijusį pažeidimą Italijoje, nes dalyvavo *Euroitalia* ir *Michelangelo* asociacijose per visą laikotarpį, kada jos sudarė vienintelę šiose asociacijose buvusią įmonę, gaminančią sanitarinę keramiką.

89 Šeši Komisijos nurodyti argumentai nepaneigia šio sprendimo 88 punkte pateiktos išvados.

90 Pirma, Komisija savo procesiniuose dokumentuose ir atsakydama į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus nurodė, kad aplinkybė, jog ieškovės *Euroitalia* viduje buvo vienintelės gaminančios sanitarinę keramiką, neturi reikšmės išvadai dėl jų padaryto pažeidimo, nes nagrinėjami neteisėti veiksmai priskirtini vienam ir tam pačiam pažeidimui. Ji daro nuorodą į ginčijamo sprendimo

845 ir 846 konstatuojamąsias dalis, pagal kurias trys prekių pogrupiai yra „vienas kitą papildantys“, ir to ieškovės savo procesiniuose dokumentuose neginčija. Ji taip pat pažymi aplinkybę, kad visi gamintojai buvo suinteresuoti veikti bendrai keliant kainas.

91 Šiuo klausimu pirmiausia reikia konstatuoti, jog iš tiesų atskleisdamos Italijoje armatūros gamintojams slaptą komercinę informaciją apie sanitarinę keramiką ieškovės galėjo padėti karteliui armatūros rinkoje dėl Komisijos nurodytų iš šio sprendimo 87 punkte minėtų priežasčių. Vis dėlto toks elgesys neleidžia konstatuoti, kad sąlygos sanitarinės keramikos rinkoje galėjo būti pakeistos.

92 Taip pat reikia pažymėti, kad, priešingai, nei atsakydama į Bendrojo Teismo per posėdį pateiktus klausimus nurodė Komisija, t. y. kad ji neprivalėjo įrodyti konkurencijos iškraipymo, susijusio su kiekvienu asociacijos susitikimu, nes sanitarinė keramika priklausė pogrupiui, dėl kurio buvo padarytas vienas ir tas pats pažeidimas, toks kvalifikavimas neatleidžia Komisijos nuo pareigos įrodyti konkurencijos iškraipymą dėl kiekvieno iš trijų prekių pogrupių, kuriuos apima nagrinėjamas pažeidimas. Iš tikrųjų, nors kalbama apie vieną pažeidimą, kai nagrinėjami susitarimai ar suderinti veiksmai, kurie, nors ir susiję su skirtingomis prekėmis, paslaugomis ar teritorijomis, yra bendro plano, kurio įmonės sąmoningai laikosi siekdamos vieno antikonkurencinio tikslo, dalis (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 49 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 258 ir 260 punktus ir 2008 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Lafarge prieš Komisiją*, T-54/03, neskelbiamo Rinkinyje, 482 punktą), tokio pažeidimo konstatavimas nepanaikina išankstinių sąlygų, patvirtinančių konkurencijos iškraipymą kiekvienoje šio vieno pažeidimo apimtoje prekių rinkoje.

93 Antra, reikia atmesti Komisijos argumentą, jog iš su karteliu Vokietijoje susijusių įrodymų matyti, kad armatūros gamintojai Italijoje „atsižvelgė į pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika“ ir kad *Michelangelo* susitikimuose dalyvaudavo daug gamintojų, kurių veikla neapėmė sanitarinės keramikos rinkos. Šis Komisijos argumentas iš esmės patvirtina, o ne paneigia šio sprendimo 87 punkte padarytą išvadą, kad ieškovių elgesys pranešant armatūros gamintojams apie savo sanitarinės keramikos kainų kėlimą iš tikrųjų padėjo geram kartelio, susijusio su armatūra, veikimui. Be to, bet kuriuo atveju šis argumentas neleidžia konstatuoti konkurencijos sanitarinės keramikos rinkoje iškraipymo.

94 Trečia, Komisijos argumentas, kad ieškovės nepateikė jokio įtikinamo paaiškinimo, kodėl, jei ne dėl kartelio, jos *Euroitalia* viduje teikė slaptą komercinę informaciją apie sanitarinę keramiką, nors minėtos informacijos atskleidimas neturėjo jokios reikšmės, yra nereikšmingas. Šis Komisijos argumentas negali įrodyti kartelio, susijusio su sanitarine keramika egzistavimo, jei nepateikiami objektyvūs įrodymai, leidžiantys konstatuoti aptariamo elgesio antikonkurencinį tikslą ir poveikį minėtoje rinkoje. Be to, pagal šio sprendimo 47 punkte nurodytą teismų praktiką Komisija turi įrodyti, kad tenkinamos SESV 101 straipsnio pažeidimo sąlygos, tačiau šiuo atveju ji to nepadarė.

95 Ketvirta, reikia atmesti kaip nereikšmingą Komisijos argumentą, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 410 konstatuojamosios dalies ir išnašos Nr. 504, kuriose išdėstomas *Federceramica* susitikimo protokolas 386/93 PGM / ed, ieškovės 1993 m. liepos 5 d. šioje asociacijoje diskutavo apie sanitarinės keramikos kainų kėlimą prieš pranešdamos apie tai per *Euroitalia* susitikimą, kuris vyko po kelių dienų. Pirmiausia reikia konstatuoti, kad jei ieškovės aptarė kainas su savo konkurentais per *Federceramica* susitikimą likus kelioms dienoms iki *Euroitalia* susitikimo, tai leidžia konstatuoti, kad buvo kartelis, susijęs su sanitarine keramika *Federceramica* viduje, o ne tai, kad per *Euroitalia* susitikimą vyko neteisėtos diskusijos. Be to, bet kuriuo atveju, kaip ginčijamo sprendimo 409 konstatuojamojoje dalyje nurodė Komisija, neteisėto elgesio *Federceramica* viduje įrodymai „apima ankstesnį laikotarpį nei nagrinėjamas [ginčijamame] sprendime (1993–2004 m.)“. Todėl, nors, kaip Komisija taip pat nurodo minėtoje konstatuojamojoje dalyje, šie įrodymai „atskleidžia tam tikrų gamintojų bendro elgesio schemą“ nuo 1990 m. iki 1993 m., vis dėlto jie neįrodo pažeidimo per vėlesnius *Euroitalia* susitikimus, per kuriuos ieškovės buvo vienintelės, gaminusios sanitarinę keramiką.

96 Todėl grįsdama savo vertinimą dėl pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika, egzistavimo Italijoje Komisija negali pagrįstai remtis neteisėtomis diskusijomis per *Federceramica* susitikimus.

97 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad 2011 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Heineken Nederland ir Heineken prieš Komisiją* (T-240/07, Rink. p. II-3355, 212 punktas), 2011 m. spalio 5 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Transcatab prieš Komisiją* (T-39/06, Rink. p. II-6831, 381 ir 382 punktai) ir 2012 m. kovo 22 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Slovak Telekom prieš Komisiją* (T-458/09 ir T-171/10, 51 punktas), kuriuos Komisija nurodė per posėdį, negali paneigti šio sprendimo 96 punkte padarytos išvados. Nė viename iš šių sprendimų Bendrasis Teismas nenusprendė, kad Komisija galėjo pažeidimo konkrečioje asociacijoje ir konkrečiu laikotarpiu įrodymą pakeisti antikonkurencinių veiksmų, darytų ankstesniu laikotarpiu (šio laikotarpio Komisija aiškiai neįtraukė į nagrinėjamą pažeidimą) ir kitoje profesinėje asociacijoje įrodymu.

98 Penkta, Komisija tvirtina, kad neturėjo įrodyti, jog tarp konkurentų vyko neteisėtos diskusijos. Šiuo klausimu ji tvirtina, jog Bendrasis Teismas savo 2010 m. balandžio 28 d. Sprendime *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* (T-456/05 ir T-457/05, Rink. p. II-1443, 53 punktas) nusprendė, kad vieno pažeidimo atveju aplinkybės, jog įmonė nevykdo veiklos atitinkamoje rinkoje, nepakanka, norint atleisti ją nuo atsakomybės.

99 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad šio sprendimo 98 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* 53 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad įmonė gali pažeisti SESV 101 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą draudimą, jeigu su kitomis įmonėmis suderintais veiksmais siekia apriboti konkurenciją konkrečioje vidaus rinkai priklausančioje atitinkamoje rinkoje, nebūtinai reikalaujant, kad ji vykdytų veiklą toje pačioje atitinkamoje rinkoje. Todėl iš Bendrojo Teismo šiame sprendime suformuoto principo išplaukia, jog nagrinėjamu atveju Komisija galėjo pagrįstai konstatuoti, kad ieškovių elgesys pranešant apie kainų kėlimus ateityje armatūros gamintojams lengvins kartelio veikimą toje rinkoje, nors ieškovės joje nevykdė veiklos. Tačiau šis principas visiškai neturi reikšmės šio sprendimo 82 punkte padarytai išvadai, kad Komisija neįrodė, jog ieškovių kainų pranešimo įmonėms, kurios joms nebuvo konkurentės sanitarinės keramikos rinkoje, tikslas ir poveikis buvo konkurencijos iškraipymas minėtoje rinkoje.

100 Šešta, Komisija pažymi, kad atskleisdamos slaptą komercinę informaciją apie sanitarinę keramiką ieškovės ramino armatūros gamintojus, pranešdamos, jog sanitarinės keramikos kainos Italijoje taip pat keliamos. Šiuo klausimu ji tvirtina, kad pagal 2011 m. kovo 24 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Comap prieš Komisiją* (T-377/06, Rink. p. II-1115, 70 punktas) nereikalaujama, kad keitimasis informacija būtų abipusis, kad galima būtų konstatuoti nepriklausomo elgesio rinkoje principo pažeidimą.

101 Pakanka konstatuoti, jog tai, kad Komisija neįrodė keitimosi slapta komercine informacija tarp dviejų konkuruojančių įmonių abipusiškumo, kad konstatuotų kartelį, neleidžia daryti išvados, jog keitimasis tokia informacija tarp ne konkurentų gali iškraipyti konkurenciją sanitarinės keramikos rinkoje.

102 Atsižvelgiant į visa tai, kas buvo išdėstyta, reikia konstatuoti, jog Komisija nepagrįstai nusprendė, kad Italijoje veikė kartelis, susijęs su sanitarine keramika *Euroitalia* viduje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2001 m. ir *Michelangelo* viduje nuo 1998 m. liepos 8 d. iki 2001 m. kovo 9 d.

103 Taigi ieškovių kaltinimas šiuo klausimu yra pagrįstas.

– Dėl kartelio, susijusio su sanitarine keramika *Euroitalia* ir *Michelangelo* viduje įrodymo, kalbant apie susitikimus, per kuriuos ieškovės buvo ne vienintelės minėtų prekių gamintojos

104 Pirmiausia ieškovės tvirtina, kad jos buvo vienintelės sanitarinės keramikos gamintojos, dalyvavusios visuose *Euroitalia* susitikimuose ir daugelyje *Michelangelo* susitikimų. Dublike atsakydamos į Komisijos argumentus jos nurodo, kad ginčijamame sprendime netvirtinama, jog *Euroitalia*

susitikimuose dalyvavo kiti sanitarinės keramikos gamintojai. Galiausiai jos pažymi, kad tik nuo 2000 m. kovo mėn. ir iki 2001 m. kovo mėn. kitas sanitarinės keramikos gamintojas, t. y. *Pozzi Ginori*, dalyvavo su jomis *Michelangelo* susitikimuose.

105 Komisija prieštarauja šiems argumentams. Pirmiausia *Euroitalia* viduje ieškovės nebuvo vienintelės sanitarinės keramikos gamintojos. Kaip matyti iš Komisijos sprendimo IV / M.2397 – BC Funds / Sanitec (OL C 207, 2001 p. 9), *Grohe* bendrovę, kuri gamina armatūrą, 2001 m. įsigijo *Sanitec*, kuriai taip pat priklausė *Pozzi Ginori*, gaminanti sanitarinę keramiką. Tokiomis aplinkybėmis *Grohe* priklausė *Sanitec*, sudariusiai vieną įmonę, kaip ji suprantama pagal konkurencijos teisę, ir gaminusiai tiek sanitarinę keramiką, tiek armatūrą, be to, ji buvo *Euroitalia* narė. Antra, *Pozzi Ginori*, kuri taip pat priklausė *Sanitec*, dalyvavo *Michelangelo* susitikimuose kartu su ieškovėmis nuo 1998 m. liepos 8 d. iki 2001 m. kovo 9 d.

106 Šiuo atveju reikia išsiaiškinti, ar Komisija pakankamai įrodė kartelį, susijusį su sanitarine keramika, atsižvelgiant į, pirma, *Grohe* dalyvavimą *Euroitalia* asociacijoje ir, antra, *Pozzi Ginori* dalyvavimą *Michelangelo* asociacijoje.

107 Visų pirma, prieš pradedant nagrinėti klausimą, ar, kaip tvirtina ieškovės, Komisija nepakankamai įrodė kartelį, susijusį su sanitarine keramika *Euroitalia* viduje, reikia išsiaiškinti, kaip nurodo ieškovės atsakydamos į Komisijos argumentus, ar ši institucija šiuo klausimu vykdė savo pareigą motyvuoti, numatytą SESV 293 straipsnyje. Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką sprendimo motyvai turi būti nurodyti pačiame sprendime, ir į vėliau Komisijos pateiktus paaiškinimus, išskyrus ypatingas aplinkybes, negali būti atsižvelgta (1992 m. liepos 2 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dansk Pelsdyravlerforening prieš Komisiją*, T-61/89, Rink. p. II-1931, 131 punktas; 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Buchmann prieš Komisiją*, T-295/94, Rink. p. II-813, 171 punktas ir 1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141, 95 punktas). Todėl darytina išvada, kad sprendimo motyvavimas turi būti išdėstytas šiame sprendime, o į vėliau Komisijos raštu ar žodžiu pateiktus paaiškinimus negali būti atsižvelgta, jei dėl nagrinėjamo sprendimo jau yra pareikštas ieškinys Sąjungos teisme (žr. 2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Corsica Ferries France prieš Komisiją*, T-349/03, Rink. p. II-2197, 287 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

108 Šioje byloje reikia pažymėti, kad, kaip nurodo ieškovės, Komisija nei pranešime apie kaltinimus, nei ginčijamame sprendime nekonstatavo, kad *Grohe* kartu su *Sanitec* priklausė vienai įmonei, kaip tai suprantama pagal konkurencijos teisę, ir kad ieškovių per *Euroitalia* susitikimus pateikta slapta komercinė informacija apie sanitarinę keramiką buvo skirta ne tik armatūros gamintojams, bet ir bent vienam kitam sanitarinės keramikos gamintojui. Ginčijamame sprendime Komisijos nurodyti ir šio sprendimo 81 bei 85 punktuose pakartoti du motyvai yra visiškai nesusiję su aplinkybe, kad bent vienas *Euroitalia* susitikimų dalyvis priklausė įmonių grupei, konkuruojančiai su ieškovėmis sanitarinės keramikos rinkoje.

109 Todėl Komisija negali pagrįstai pakeisti ginčijamame sprendime pateiktų motyvų kitais motyvais, išdėstytais jos procesiniuose dokumentuose, kuriais grindžiama jos išvada, kad ieškovės *Euroitalia* viduje darė pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika.

110 Šiuo klausimu Komisija tvirtina, kad pagal 1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją* (48/69, Rink. p. 619, 145 punktas) ji gali remtis *Sanitec* ir *Grohe* ryšiais ginčydama ieškovių Bendrajame Teisme pateiktus argumentus, kuriais neigiamas pažeidimas, susijęs su sanitarine keramika. Vis dėlto reikia pažymėti, kad šis argumentas yra nepagrįstas. Minėto sprendimo 145 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad Komisija neprivalo savo sprendimuose nurodyti visų argumentų, kuriais vėliau galėtų remtis ginčydama prieštaravimą dėl teisėtumo, kuris gali būti pateiktas dėl jos aktų. Vis dėlto tai, kad Komisija negali savo sprendimuose iš anksto atsakyti į visus argumentus, kuriuos jai galėtų pateikti įmonė, nereiškia, kad ji, pažeisdama

šio sprendimo 107 punkte nurodytą teismų praktiką, gali pakeisti ginčijamame sprendime išdėstytus motyvus naujais motyvais, išdėstytais procesiniuose dokumentuose, pateiktuose vykstant procesui Bendrajame teisme.

111 Be to, dėl tos pačios priežasties, kaip nurodyta šio sprendimo 110 punkte, Komisija negali pirmą kartą jau vykstant procesui Bendrajame Teisme pagrįstai tvirtinti, jog buvo dvišaliai neteisėti ieškovių ir *Grohe* kontaktai, kad pagrįstų savo tvirtinimą, jog neteisėtos diskusijos vyko tarp konkurentų.

112 Todėl reikia konstatuoti, kad ginčijamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas. Jame pateikta motyvacija neleidžia ieškovėms suprasti priežasčių, dėl kurių Komisija nusprendė, kad diskusijos *Euroitalia* asociacijoje, susijusioje su sanitarinės keramikos pardavimu Italijos teritorijoje, galėjo iškraipyti konkurenciją šioje rinkoje. Ieškovės šiuo atžvilgiu negalėjo tinkamai pasinaudoti savo teisėmis. Tokiomis aplinkybėmis nereikia priimti sprendimo dėl ieškovių kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija šiuo atveju nepakankamai įrodė antikonkurencinį elgesį.

113 Antra, dėl *Michelangelo* susitikimų reikia pažymėti, jog neginčijama, kad *Pozzi Ginori* buvo vienintelė kita sanitarinės keramikos gamintoja, neskaitant ieškovių, priklausiusi minėtai asociacijai, ir kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 7 priedo, ieškovės dalyvavo tik septyniuose susitikimuose, kuriuose dalyvavo ir *Pozzi Ginori*, vykusiuose 1998 m. liepos 8 d., 1999 m. gegužės 14 d., 2000 m. kovo 16 d., gegužės 12 d., liepos 20 d., spalio 26 d. ir 2001 m. kovo 9 d. Todėl Komisija galėjo konstatuoti keitimąsi slapta komercine informacija *Michelangelo* susitikimuose tik šiuo laikotarpiu, kuriuo abi įmonės dalyvavo minėtuose susitikimuose. Svarbu pažymėti, kad Komisija nei ginčijamame sprendime, nei savo procesiniuose dokumentuose netvirtino, kad nagrinėjamas keitimasis informacija vyko ne tik per *Michelangelo* susitikimus ar kad ieškovės tiesiogiai *Pozzi Ginori* perduodavo minėtą informaciją ne per *Michelangelo* susitikimus.

114 Tokiomis aplinkybėmis reikia išsiaiškinti, ar tik dėl 1998 m. liepos 8 d., 1999 m. gegužės 14 d., 2000 m. kovo 16 d., gruodžio 12 d., liepos 20 d. ir spalio 26 d. ir 2001 m. kovo 9 d. susitikimų Komisijos surinktų įrodymų pakanka konstatuoti pažeidimą ir ieškovių dalyvavimą jį darant.

115 Pirma, reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime Komisija konkrečiai nurodo, kad ieškovės atskleidė slaptą komercinę informaciją apie sanitarinę keramiką tik per du susitikimus, vykusius 2000 m. kovo 16 d. ir gegužės 12 d. (žr. ginčijamo sprendimo 439 konstatuojamąją dalį) bei per susitikimą, vykusį 2000 m. liepos 20 d. (žr. ginčijamo sprendimo 441 konstatuojamąją dalį). Tačiau ji neužsimena apie jokias neteisėtas diskusijas konkrečiai apie sanitarinę keramiką per 1998 m. liepos 8 d. (žr. ginčijamo sprendimo 430 konstatuojamąją dalį), 1999 m. gegužės 14 d. (žr. ginčijamo sprendimo 435 konstatuojamąją dalį), 2000 m. spalio 26 d. (žr. ginčijamo sprendimo 442 konstatuojamąją dalį) ir 2001 m. kovo 9 d. (žr. ginčijamo sprendimo 445 konstatuojamąją dalį) susitikimus.

116 Antra, dėl dviejų 1998 m. liepos 8 d. ir 1999 m. gegužės 14 d. susitikimų reikia konstatuoti, kad Komisija nei ginčijamo sprendimo 430 ir 435 konstatuojamosiose dalyse, nei savo procesiniuose dokumentuose neteigia, kad ieškovės per šiuos du susitikimus pranešė apie sanitarinės keramikos kainų kėlimą ateityje. Priešingai, iš ginčijamo sprendimo išnašose Nr. 533 ir 538 nurodytų dokumentų, susijusių su minėtais susitikimais, kuriuos Komisija pateikė Bendrajam Teismui vykdydama šio teismo nustatytas proceso organizavimo priemones, matyti, kad vieninteliai kainų kėlimai ateityje, apie kuriuos buvo kalbama per minėtus susitikimus, buvo *Hansa Metallwerke*, kuri negamina sanitarinės keramikos, nurodyti kainų kėlimai.

117 Be to, dėl 2000 m. kovo 16 d. susitikimo reikia konstatuoti, kad, priešingai nei ginčijamo sprendimo 439 konstatuojamojoje dalyje nurodo Komisija, iš šio susitikimo protokolo, kurį parengė *Grohe*, negalima daryti išvados, kad ieškovės keitėsi slapta komercine informacija apie sanitarinę keramiką. Iš tikrųjų tik užsimenama apie ieškovių kainų kėlimą 12 %, tačiau neminima, ar tai susiję su armatūros, sanitarinės keramikos, ar abiejų pogrupių prekių kainų kėlimu. Vis dėlto atsižvelgiant į visus kitus

susitikimų protokolus, kuriuose aiškiai nurodyta, jog pateikta informacija susijusi su sanitarine keramika, o ne su armatūra, atitinkamai reikia pažymėti, kad 2000 m. kovo 16 d. susitikimo protokolas neleidžia konstatuoti, kad buvo kalbama apie sanitarinę keramiką.

118 Dėl trijų 2000 m. gegužės 12 d., liepos 20 d. ir spalio 26 d. susitikimų reikia konstatuoti, kad, kaip Komisija nurodė ginčijamo sprendimo 439–442 ir 445 konstatuojamosiose dalyse, iš *Grohe* parengtų protokolų matyti, jog ieškovės per šiuos tris susitikimus pateikė slaptą komercinę informaciją būtent apie sanitarinę keramiką.

119 Iš tikrųjų iš šio sprendimo 118 punkte minėtų protokolų matyti, kad ieškovės per 2000 m. kovo 16 d. *Michelangelo* susitikimą jo dalyvius, įskaitant konkurentę *Pozzi Ginori*, informavo apie 3 % kainų kėlimą sanitarinės keramikos rinkoje. Šis pranešimas apie kainų kėlimą buvo patvirtintas per 2000 m. liepos 20 d. susitikimą, kai buvo pakartota, kad kainas bus pradėta kelti nuo rugsėjo 1 d., vėliausiai tai atsitiks iki metų pabaigos. Be to, iš šio susitikimo protokolo matyti, jog *Pozzi Ginori* informavo, kad jos kataloge nurodytų sanitarinės keramikos kainų padidinimas 4 ar 5 % bus paskelbtas per Cersaie parodą ir naujos kainos bus taikomos nuo 2001 m. sausio 1 d. Galiausiai dėl 2000 m. spalio 26 d. susitikimo *Grohe* protokolai patvirtina, kad ieškovės informavo kitus dalyvius, įskaitanti *Pozzi Ginori*, apie sanitarinės keramikos kainų kėlimą 3 %. Šiuo atžvilgiu aplinkybė, kad iš minėtų dokumentų nėra aiškiai matyti, ar minėtas kainų padidinimas jau buvo taikomas, ar turėjo būti pradėtas taikyti 2001 m. sausio 1 d., neturi reikšmės išvadai, kad jis buvo susijęs su kainų didinimais ateityje.

120 Galiausiai dėl 2001 m. kovo 9 d. susitikimo iš *Grohe* parengto protokolo matyti, kad, kaip per posėdį atsakydama į Bendrojo Teismo klausimą nurodė Komisija, šiame susitikime dalyvavusios įmonės pasikeitė informacija ne apie kainų kėlimą, bet apie savo pardavimų 2001 m. vasario mėn. augimą. Tačiau Komisija ginčijamame sprendime nenurodė, kad pasikeitimas tokia informacija yra SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas. Iš tikrųjų, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 492 konstatuojamosios dalies, Komisija pažeidimą Italijoje konstatavo tik dėl kainų kėlimo koordinavimo.

121 Atsižvelgiant į pateiktus vertinimus, reikia konstatuoti, kad Komisija teisingai nusprendė, jog pasikeitimas informacija per 2000 m. gegužės 12 d., liepos 20 d. ir spalio 26 d. susitikimus apie kainų kėlimus ateityje ieškovių atveju 3 %, o *Pozzi Ginori* atveju – 4,5 %, yra antikonkurencinis elgesys, kaip jis suprantamas pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, kaip tai teisingai ginčijamo sprendimo 492 konstatuojamojoje dalyje nurodė Komisija. Tačiau Komisija padarė vertinimo klaidą, nusprendusi, kad diskusijos per kitus *Michelangelo* susitikimus, kuriuose ieškovės dalyvavo kartu su *Pozzi Ginori*, yra SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas.

122 Argumentai, kuriuos ieškovės nurodo, be kita ko, siekdamos įrodyti, kad trys šio sprendimo 118 punkte nurodyti susitikimai neleidžia daryti išvados, jog buvo padarytas pažeidimas, susijęs su sanitarine keramika, turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

123 Visų pirma ieškovių pateiktas 2000 m. gegužės 12 d. susitikimo *Grohe* protokolų aiškinimas, pagal kurį sanitarinės keramikos kainos padidinimas 3 % buvo susijęs su ankstesniu kainų kėlimu, dėl kurio buvo nuspręsta 1999 m. lapkričio mėn. ir kuris dėl to neturi reikšmės taikant konkurencijos teisę, yra neįtikinamas. Iš tikrųjų, kaip matyti iš vėlesnių 2000 m. liepos 20 ir spalio 26 d. susitikimų protokolų, šis kainų kėlimas buvo susijęs su sanitarinės keramikos pardavimu ateityje nuo 2000 m. rugsėjo 1 d. ar nuo 2001 m. sausio 1 d. Taigi tokia informacija apie kainų kėlimą ateityje gali daryti įtaką konkurentų elgesiui ir iškraipyti konkurenciją.

124 Antra, ieškovių argumentas, kad iš 2000 m. liepos 20 ir spalio 26 d. susitikimų protokolų negalima daryti išvados, jog vyko diskusijos tarp dalyvių po to, kai jos pranešė apie savo kainų kėlimus ateityje, neturi reikšmės išvadai, kad vien tokios slaptos komercinės informacijos perdavimas yra antikonkurencinis elgesys. Kaip matyti iš šio sprendimo 39 ir 40 punktuose nurodytos teismų praktikos, vien slaptos informacijos atskleidimas konkurentams yra draudžiamas elgesys, nes tai

panaikina tam tikrą netikrumą dėl to, kaip toliau elgsis konkurentas, taip pat tiesiogiai ar netiesiogiai daro poveikį informacijos gavėjo strategijai. Dėl to, priešingai, nei tvirtina ieškovės, taip pat nereikia, kad Komisija įrodytų galimą šio pasikeitimo informacija poveikį ieškovių ir *Pozzi Ginori* kainų politikai, atsižvelgiant į konkrečias rinkos aplinkybes.

125 Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Komisija pagrįstai įrodyti kartelį Italijoje, apimantį sanitarinę keramiką, galėjo tik kalbant apie 2000 m. gegužės 12 d., liepos 20 d. ir spalio 26 d. *Michelangelo* susitikimus.

126 Reikia pažymėti, kad norėdama nustatyti tikslią šio kartelio trukmę ginčijamo sprendimo 1140 konstatuojamojoje dalyje Komisija dėl kiekvieno kartelio, susijusio su atskiromis prekėmis, ir pradžios datos atskirose teritorijose nusprendė, kad reikia atsižvelgti į pirmąjį susitikimą, dėl kurio yra neginčijamų įrodymų, kad per jį vyko diskusijos dėl kainų kėlimų ateityje ir kad tokiose diskusijose dalyvavo nagrinėjamos įmonės. Kita vertus, nors iš ginčijamo sprendimo 1170 konstatuojamosios dalies matyti, kad nustatydama pabaigos datą Komisija beveik visais atvejais atsižvelgė į datą, kada atliko netikėtus patikrinimus atitinkamose teritorijose, vis dėlto iš minėto sprendimo 1172 konstatuojamosios dalies matyti, kad *Pozzi Ginori* atveju ji nusprendė, jog ši įmonė pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika Italijoje, nutraukė paskutinio jos dalyvavimo *Michelangelo* susitikime dieną.

127 Todėl, siekiant vienodo vertinimo kaip ir *Pozzi Ginori*, reikia konstatuoti, kad ieškovės kartelyje, susijusiame su sanitarine keramika Italijoje, dalyvavo vienuolika mėnesių, t. y. nuo 2000 m. gegužės 12 d. – pirmojo susitikimo, dėl kurio Komisija turi įrodymų apie jų dalyvavimą darant pažeidimą *Michelangelo* viduje, iki 2001 m. kovo 9 d. – paskutinio *Michelangelo* susitikimo, kuriame ieškovės dalyvavo. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad 2000 m. spalio 26 d. susitikimo antikonkurencinis poveikis tęsėsi mažiausiai iki 2001 m. kovo 9 d. susitikimo.

128 Todėl pirmąjį ieškinio pagrindą reikia pripažinti pagrįstu tiek, kiek Komisija nusprendė, kad ieškovės kartelyje, susijusiame su sanitarine keramika Italijoje, dalyvavo nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., priklausydamos *Euroitalia* ir *Michelangelo* asociacijoms. Iš tikrųjų Komisija tinkamai neįrodė jų dalyvavimo darant šį pažeidimą nuo 2000 m. gegužės 12 d. iki 2001 m. kovo 9 d. *Michelangelo* asociacijoje. Likusią pirmojo ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

129 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi Komisija padarė vertinimo klaidą dėl pažeidimo, kurį darant dalyvavo ieškovės, trukmės, ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktai turi būti iš dalies panaikinti.

130 Galimos šio neteisėtumo pasekmės apskaičiuojant ieškovei skirtos baudos dydį Bendrojo Teismo bus nagrinėjamos šiam teismui įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją šio sprendimo 186–193 punktuose.

2. *Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad apskaičiuojant baudos dydį nebuvo atsižvelgta į tai, jog ieškovės iš dalies buvo atleistos nuo baudos už pažeidimą, padarytą Belgijoje ir Prancūzijoje*

131 Ieškovės tvirtina, kad apskaičiuodama bendrą joms skirtinos baudos dydį Komisija neatsižvelgė į tai, jog remdamasi 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio paskutine pastraipa ji iš dalies jas atleido nuo baudų už pažeidimus Belgijoje ir Prancūzijoje. Jos mano, kad šis dalinis atleidimas turėjo būti taikomas ir galutiniame baudos apskaičiavimo etape, t. y. po to, kai Komisija sumažino baudą 30 %, o ne prieš tai, kai pritaikė 10 % apyvartos ribą.

132 Komisija prieštarauja ieškovių argumentams.

133 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio paskutinėje pastraipoje nustatyta, kad jeigu įmonė pateikia įrodymų apie Komisijai iki tol nežinomus faktus, kurie tiesiogiai susiję su įtariamo kartelio veiklos pavojingumu ar trukme, Komisija neatsižvelgia į šiuos elementus nustatydama baudos dydį įmonei, pateikusiai šiuos įrodymus.

134 Tačiau 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo nuostatos tikslo aiškinimas turi būti suderinamas su pačia to pranešimo logika. Todėl šio pranešimo 23 punkto paskutinė pastraipa turi būti aiškinama taip, kad ja siekiama atsilyginti įmonei, net jeigu ji nebuvo pirmoji, pateikusi su nagrinėjamu karteliu susijusią paraišką atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, jeigu ji pirma pateikia Komisijai įrodymų apie jai iki tol nežinomus faktus, kurie tiesiogiai susiję su kartelio veiklos pavojingumu ar trukme. Kitaip tariant, jei įmonės pateikti įrodymai susiję su aplinkybėmis, kurios sudaro galimybę Komisijai pakeisti tuo metu jos jau parengtą kartelio pavojingumo ar trukmės vertinimą, tuos įrodymus pateikusiai įmonei atlyginama atleidimu nuo baudos už aplinkybių, kurios gali būti įrodytos remiantis jos pateikta informacija, vertinimą (šio sprendimo 97 punkte minėto Sprendimo *Transcatab prieš Komisiją* 381 punktas).

135 Dalinis atleidimas nuo baudų, numatytas 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio paskutinėje pastraipoje, skirtas skatinti įmones pateikti Komisijai visą jų apie pažeidimą turimą informaciją ir įrodymus, tačiau tai negali lemti joms skirtinos baudos padidinimo. Šiuo klausimu gali būti pažymėta, kad jei nebūtų taikomas dalinis atleidimas nuo baudų, su Komisija pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo bendradarbiaujančios įmonės nebūtų skatinamos pateikti visos turimos informacijos ir įrodymų apie pažeidimo trukmę ar geografinę apimtį.

136 Tokiomis aplinkybėmis pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio paskutinę pastraipą taikomas dalinis atleidimas nuo baudų turi lemti tai, kad Komisija nuo bazinio baudos dydžio apskaičiavimo etapo negali atsižvelgti į su neteisėtu elgesiu, už kurį ji jau pritaikė dalinį atleidimą nuo baudų, susijusią prekių ar paslaugų apyvartą.

137 Nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad, kaip nurodė Komisija ginčijamo sprendimo 1313 ir 1315 konstatuojamosios dalyse, ieškovės turėjo teisę į dalinį atleidimą nuo baudos už pažeidimus, padarytus Belgijoje ir Prancūzijoje.

138 Vis dėlto, nepaisant šio sprendimo 137 punkte nurodyto teiginio, reikia konstatuoti, kad iš ginčijamo sprendimo E lentelės matyti, jog Komisija apskaičiuodama bazinį ieškovėms skirtinos baudos dydį atsižvelgė į sumas, susijusias su ieškovių Prancūzijoje ir Belgijoje padarytais pažeidimais.

139 Todėl Komisija padarė vertinimo klaidų, kai apskaičiuodama bazinį baudos dydį atsižvelgė į 3 490 000 eurų sumą, atitinkančią baudą už pažeidimą Prancūzijos armatūros rinkoje, ir 1 980 000 eurų bei 3 060 000 eurų sumas, atitinkančias pažeidimus atitinkamai Belgijos ir Prancūzijos sanitarinės keramikos rinkose.

140 Tokiomis aplinkybėmis ieškovių antrąjį ieškinio pagrindą reikia pripažinti pagrįstu, nes apskaičiuodama bazinį baudos dydį Komisija nepagrįstai atsižvelgė į minėtas sumas. Kadangi šis neteisėtumas susijęs tik su baudos dydžio apskaičiavimu, o ne su Komisijos ginčijamame sprendime konstatuoto pažeidimo egzistavimu, jo pasekmes Bendrasis Teismas tiesiogiai pasinaudodamas savo neribota jurisdikcija įvertins šio sprendimo 192 punkte. Iš teismų praktikos matyti, kad Sąjungos teismas gali naudotis šia jurisdikcija nepanaikindamas ginčijamo akto (žr. šio sprendimo 48 punkte minėto 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 692 punktą; taip pat šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, C-3/06 P, Rink. p. I-1331, 61 punktą).

3. *Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su aplinkybe, kad Komisija nepagrįstai nusprendė, jog ieškovės buvo ne pirmoji, o antroji įmonė, pateikusi jai didelę papildomąją vertę turinčių įrodymų, kaip tai suprantama pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punktą*

141 Ieškovės iš esmės tvirtina, kad Komisija nepagrįstai nusprendė, jog *Grohe* jai pateikė didelę papildomąją vertę turinčios informacijos pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punktą dar prieš joms įvykdant šią sąlygą. Dėl šios priežasties jos mano, kad bendra joms skirtina bauda turėjo būti sumažinta ne 30 %, o 50 %. Jos šiuo klausimu nurodo du pagrindinius kaltinimus. Pirma, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad Komisija pakankamai nenagrinėjo klausimo, kuri įmonė, ieškovės ar *Grohe*, pirmoji įvykdė sąlygą dėl didelės papildomosios vertės įrodymų suteikimo. Antra, Komisija klaidingai nusprendė, kad *Grohe* pateikta paraiška taikyti 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo atitiko didelės papildomosios vertės įrodymų pateikimo sąlygą dar prieš ieškovėms pateikiant savo paraiškas.

142 Pirmiausia reikia priminti, kad 2002 m. pranešime dėl bendradarbiavimo Komisija apibrėžė sąlygas, kuriomis įmonėms, bendradarbiaujančioms su ja atliekant tyrimą dėl kartelio, gali būti neskiriama arba sumažinama bauda, kuri joms būtų paskirta kitu atveju.

143 Pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 20 punktą „įmonėms, kurios neatitinka [atleidimo nuo baudų] sąlygų, gali būti sumažinta bauda, kuri kitaip joms būtų skirta“.

144 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punkte nurodyta, jog tam, „kad įmonei būtų sumažinta bauda [pagal minėto pranešimo 20 punktą], ji privalo Komisijai pateikti įrodymų, kurie turėtų didelę papildomąją vertę Komisijos turimų įrodymų apie įtariamą pažeidimą atžvilgiu, ir nutraukti savo neteisėtą veiklą ne vėliau kaip įrodymų pateikimo metu“.

145 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio pirmoje pastraipoje numatyti trys baudos sumažinimo diapazonai. Pirmai įmonei, kuri atitinka minėto pranešimo 21 dalies sąlygas, bauda gali būti sumažinta 30–50 %, antrai įmonei bauda gali būti sumažinta 20–30 %, o paskesnėms įmonėms – iki 20 %.

146 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio antroje pastraipoje nurodyta, kad, „siekdama nustatyti sumažinimo dydį šiuose diapazonuose, Komisija atsižvelgia į laiką, kuomet buvo pateikti įrodymai, atitinkantys [minėto pranešimo] 21 punkto sąlygas, ir į jų papildomąją vertę“ ir kad „ji taip pat gali atsižvelgti į tai, ar įmonė, įteikusi paraišką, bendradarbiavo nuosekliai ir be išlygų“.

147 Šiai logikai būdinga tai, kad pranešimu dėl bendradarbiavimo siekiama karteliuose sukurti „nesaugų klimatą“ ir taip paskatinti juos išduoti Komisijai. Šis nesaugumas kyla būtent dėl to, kad kartelio dalyviai žino, kad tik vienam iš jų galės būti pritaikytas atleidimas nuo baudos išdavus kitus kartelio dalyvius, kuriems dėl tos priežasties kyla pavojus, jog bus skirtos baudos. Pagal šią sistemą ir, remiantis ta pačia logika, greičiausiai suskubusioms bendradarbiauti įmonėms gali būti taikomas didesnis baudų, kurios kitu atveju joms būtų skirtos, sumažinimas, nei ne taip greitai pradėjusioms bendradarbiauti įmonėms taikomas sumažinimas (šio sprendimo 97 punkte minėto Sprendimo *Transcatab prieš Komisiją* 379 punktas).

148 Taigi chronologinė tvarka ir kartelio narių bendradarbiavimo greitis yra pagrindiniai pranešime dėl bendradarbiavimo nustatytos sistemos elementai (šio sprendimo 97 punkte minėto Sprendimo *Transcatab prieš Komisiją* 380 punktas).

149 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors Komisija privalo nurodyti priežastis, dėl kurių mano, kad įmonių vykdant pranešimą dėl bendradarbiavimo pateikti įrodymai pateisina skirtos baudos sumažinimą arba jo nepateisina, įmonės, ginčijančios Komisijos sprendimą šiuo klausimu, turi įrodyti, kad ši institucija, neturėdama šių įmonių savanoriškai pateiktos informacijos, nebūtų galėjusi įrodyti pažeidimo esmės ir priimti sprendimo skirti baudas (2009 m. rugsėjo 24 d. Teisingumo Teismo

sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją*, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P ir C-137/07 P, Rink. p. I-8681, 297 punktas ir 2011 m. gegužės 17 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Arkema France prieš Komisiją*, T-343/08, Rink. p. II-2287, 135 punktas).

150 Atsižvelgdama į priežastį, dėl kurios numatyta galimybė sumažinti baudą, Komisija negali nepaisyti pateiktos informacijos naudos, nes ji būtinai sudaro dalį jos jau turimų įrodymų (šio sprendimo 98 punkte minėto Sprendimo *Gütermann ir Zwicky prieš Komisiją* 220 punktas ir šio sprendimo 149 punkte minėto Sprendimo *Arkema France prieš Komisiją* 136 punktas).

151 Jei bendradarbiaudama įmonė tik patvirtina tam tikrą kitos bendradarbiaujančios įmonės pateiktą informaciją ir tai padaro mažiau tiksliai ir aiškiai, šios įmonės bendradarbiavimas, nors tam tikru požiūriu Komisijai naudingas, negali būti vertinamas kaip prilygintinas pirmosios įmonės, kurį pateikė šią informaciją, bendradarbiavimui. Pareiškimas, kuris tik tam tikra dalimi patvirtina Komisijos jau turimą pareiškimą, iš esmės itin nepalengvina Komisijos užduoties. Todėl jo nepakanka pateisinti baudos sumažinimo dėl bendradarbiavimo (žr. šio sprendimo 149 punkte minėto Sprendimo *Arkema France prieš Komisiją* 137 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

152 Be to, įmonės bendradarbiavimas vykdant tyrimą nesuteikia jokios teisės sumažinti baudą, kai šis bendradarbiavimas neviršijo to, ką įmonė privalo daryti pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį (žr. šio sprendimo 149 punkte minėto Sprendimo *Arkema France prieš Komisiją* 138 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

153 Galiausiai, nors, kaip tvirtina Komisija, reikėtų konstatuoti, kad ji turi diskreciją vertinti jai pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo pateiktos informacijos didelę papildomąją vertę, vis dėlto Bendrasis Teismas negali remtis minėta diskrecija ir atsisakyti šiuo klausimu atlikti išsamią Komisijos pateikto vertinimo teisinę ir faktinę kontrolę (pagal analogiją žr. šio sprendimo 28 punkte minėto Sprendimo *Chalkor prieš Komisiją* 62 punktą).

154 Atsižvelgiant į šio sprendimo 142–153 punktuose pateiktus vertinimus, reikia išnagrinėti du pagrindinius ieškovių pateiktus ir šio sprendimo 141 punkte išdėstytus kaltinimus.

155 Visų pirma dėl ieškovių kaltinimo, kad iš ginčijamo sprendimo matyti, jog Komisija nepakankamai išnagrinėjo argumentą, kad jos, o ne *Grohe* turėjo būti vertinamos kaip pirmoji įmonė, kuri po atleistos nuo baudos įmonės įvykdė sąlygą dėl didelės papildomosios vertės pateikimo, Komisija minėto sprendimo 1277–1280 konstatuojamosiose dalyse nurodė:

„(1277) *Grohe* buvo pirmoji įmonė, kuri po *Masco* pateikė paraišką dėl baudos sumažinimo. <...>

(1278) Komisija mano, kad *Grohe* paraiškos dėl baudos sumažinimo turėjo didelės papildomosios vertės dėl šių priežasčių: visų pirma jos patvirtino Komisijos jau turėtą informaciją apie: i) įmonių dalyvavimą; ii) laikotarpį, dėl kurio Komisija atliko tyrimą; iii) aplinkybes, kaip kartelio nariai susitikdavo ir bendravo tarpusavyje; bei iv) bendrą kartelio veikimą ir būdą, kaip buvo įgyvendinami susitarimai. Antra, *Grohe* pareiškimai leido Komisijai tiksliau atkurti kartelio dalyvių koordinavimo mechanizmą tam tikrose asociacijose. Galiausiai šie pareiškimai pateikė naujų įrodymų kartelio organizacijos aprašymų ir susitikimų protokolų, atskleidžiančių kainų koordinavimo susitarimus tarp kartelio narių, forma.

(1279) Vis dėlto *Grohe* pareiškimai buvo iš esmės patvirtinantys ir paaiškinantys. Nors jie padidino Komisijos galimybes nustatyti tam tikrus faktus, Komisija jau savo byloje turėjo įrodymų apie daugelį šių faktų. Kalbant bendrai apie bendradarbiavimo apimtį, *Grohe* pagalba tam tikrų valstybių narių atveju (konkrečiai kalbant, Austrijos, Nyderlandų ar Italijos atveju) turėjo labai mažai ar netgi visai neturėjo reikšmės. Nors įrodymai dėl AFPR pasirodė įdomūs, jie buvo pateikti po to, kai [ieškovės] pateikė įrodymų dėl šios asociacijos veiklos, todėl tai labai sumažino jų papildomąją vertę. Be to, net valstybių narių, dėl kurių *Grohe* bendradarbiavimas

buvo svarbiausias, atveju *Grohe* tik retais atvejais pateikė rašytinių to meto [laiko] (*in tempore non suspecto*) įrodymų, patvirtinančių konkrečiai keitimąsi informacija apie kainų kėlimą. Atsižvelgiant į šiuos vertinimus, nors neginčijama, kad *Grohe* taikytinas baudos sumažinimas pagal [2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo] 23 punkto b papunktį ir 26 punktą, Komisija mano, kad *Grohe* bauda gali būti sumažinta mažiausiai diapazono ribose [atsižvelgiant į diapazono ribas].

(1280) Atsakydamos į pranešimą apie kaltinimus [ieškovės] kelis kartus pakartodamos ginčija *Grohe* pareiškimų papildomąją vertę arba siekia, kad būtų pripažinta, kad jų pareiškimai turi gerokai didesnę papildomąją vertę nei *Grohe* pareiškimai <...>. Komisija mano, kad šių argumentų nepakanka konstatuoti, kad *Grohe* nesuteikė pakankamai papildomosios vertės. Be to, Komisija, kuri taip pat mano, kad *Grohe* indėlis galėjo būti daug didesnis, atsižvelgė į šią aplinkybę nuspręsdama dėl konkretaus baudos dydžio sumažinimo galimame diapazone [laikantis galimo diapazono ribų].“

156 Nagrinėjamu atveju iš šio sprendimo 155 punkte cituotų ginčijamo sprendimo konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad, pirma, Komisija pateikė keturis motyvus grįsdama savo išvadą, kad *Grohe* paraiška pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo atitiko didelės papildomosios vertės informacijos, palyginti su jos jau turėta informacija, suteikimo sąlygą, antra, ji paaiškino priežastis, kodėl nusprendė, kad *Grohe* bauda galėjo būti sumažinta tik minimaliai, t. y. 30 %, trečia, ji atsakė į ieškovių pateiktus argumentus, kuriais neigiama jos išvada, kad *Grohe* paraiška turėjo didelę papildomąją vertę.

157 Pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 23 punkto b papunkčio antrą pastraipą Komisija turėjo ne lyginti *Grohe* paraiškoje pateiktos informacijos naudą su ieškovių pateiktos informacijos nauda, o išsiaiškinti, ar prieš ieškovėms pateikiant paraišką dėl baudos sumažinimo pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo informaciją, kurią jai pateikė *Grohe*, turėjo didelę papildomąją vertę, palyginti su Komisijos byloje tuo metu jau buvusia informacija.

158 Reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo motyvų, išdėstytų šio sprendimo 155 punkte, Komisija tinkamai išnagrinėjo klausimą, ar *Grohe* pateikta informacija atitiko didelės papildomosios vertės sąlygą prieš ieškovėms pateikiant savo paraišką.

159 Taigi ieškovių pirmąjį kaltinimą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

160 Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog ieškovės prašė, kad Bendrasis Teismas taikydamas tyrimo priemones nurodytų Komisijai pateikti vidaus dokumentus, kuriuose ji išdėstė priežastis, dėl kurių ieškovės, o ne *Grohe* buvo laikomos antrąja įmone, pateikusia didelės papildomosios vertės informaciją, arba konstatuotų, kad Komisija šiuo klausimu neatliko tinkamo tyrimo. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punkto, išdėstyto šio sprendimo 144 punkte, Komisija neprivalėjo atlikti ieškovių ir *Grohe* paraiškų lyginamojo tyrimo, o tik turėjo konstatuoti, ar tuo metu, kai buvo pateikta ieškovių paraiška, *Grohe* paraiška jau atitiko didelės papildomosios vertės sąlygą atsižvelgiant į Komisijos tuo metu turėtą informaciją. Tokiomis aplinkybėmis ieškovių prašymas turi būti atmestas kaip nereikšmingas, nes jo patenkinimas bet kuriuo atveju negalėtų paneigti šio sprendimo 158 punkte padarytos išvados.

161 Visų antra, dėl ieškovių kaltinimo, kad Komisija neteisingai nusprendė, jog *Grohe* paraiška turėjo didelę papildomąją vertę, reikia pažymėti, pirma, jog akivaizdu, kad ieškovės savo paraišką pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo pateikė 2004 m. lapkričio 19 d. Taip pat neginčijama, kad tik remiantis *Grohe* Komisijai 2004 m. lapkričio 15 ir 17 d. pateikta informacija reikia nagrinėti, ar minėta informacija turėjo didelę papildomąją vertę prieš ieškovėms 2004 m. lapkričio 19 d. pateikiant paraišką.

162 Antra, dėl ieškovių prašymo, kad Bendrasis Teismas pripažintų atsiliepimo į ieškinį 35 ir 37 priedus nepriimtinais, nes pagal teismų praktiką šalių argumentai turi būti nurodyti pačiame ieškinio tekste, o ne prieduose, reikia priminti, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir

Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą, nors ieškinio, kaip ir kitų procesinių dokumentų, kuriais Bendrajame Teisme pasikeičia šalys, turinys specifiniais klausimais gali būti pagrįstas ir papildytas pateikiant nuorodas į prie jo pridėtų dokumentų ištraukas, bendroji nuoroda į kitus dokumentus, netgi ieškinio ar kito procesinio dokumento priedus, negali kompensuoti pagrindinių teisinių argumentų nebuvimo, kurie turi būti nurodyti pačiame ieškinyje ar kitame procesiniame dokumente (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Microsoft prieš Komisiją*, T-201/04, Rink. p. II-3601, 94 ir 95 punktus).

163 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad atsiliepimo į ieškinį 35 ir 37 prieduose Komisija pateikė dvi lenteles, kuriose nurodė priežastis, dėl kurių kiekvieno *Grohe* 2004 m. lapkričio 15 ir 17 d. pateikto dokumento atžvilgiu mano, kad jie suteikia ar nesuteikia didelės papildomosios vertės, palyginti su jos anksčiau turėtais dokumentais. Kaip teisingai tvirtina Komisija, šios lentelės patvirtina ir papildo jos argumentus, išdėstytus atsiliepimo į ieškinį 77, 79, 81 ir 82 punktuose, kuriuose ji bendrai nusprendė, jog *Grohe* pateikta informacija turėjo didelę papildomąją vertę, ir tiksliau paaiškino priežastis, dėl kurių nusprendė, kad *Grohe* pateikti dokumentai jai leido patvirtinti byloje esančius įrodymus, todėl šie turėjo didelę papildomąją vertę.

164 Taigi ieškovių prašymas, kad Bendrasis Teismas atsiliepimo į ieškinį 35 ir 37 priedus pripažintų nepriimtinais, turi būti atmestas.

165 Trečia, reikia konstatuoti, kad, kaip ginčijamo sprendimo 1279 konstatuojamojoje dalyje pripažino Komisija (žr. šio sprendimo 155 punktą), iš atsiliepimo į ieškinį 35 ir 37 prieduose pateiktų lentelių matyti, jog didelė dalis *Grohe* 2004 m. lapkričio 15 ir 17 d. pateiktų dokumentų negalėjo būti laikomi turinčiais didelę papildomąją vertę, nes Komisija jau buvo surinkusi šią informaciją per patikrinimus arba ji jau buvo pateikta *Masco*. Taip pat tiesa, kad, priešingai, nei teigia Komisija, įvairūs *Grohe* pateikti dokumentai, kaip antai kvietimai į Vokietijos asociacijos *AGSI* ar *Euroitalia* susitikimus, taip pat negalėjo būti vertinami kaip turintys didelę papildomąją vertę, nes šiuos dokumentus buvo galima gauti pagal Reglamento Nr. 1/2003 18 straipsnį (žr. šio sprendimo 152 punkte nurodytą teismų praktiką) ir Komisija jau turėjo šių susitikimų protokolus. Tas pats pasakytina ir dėl *Grohe* pateiktų dokumentų, kuriais Komisija nesirėmė ginčijamame sprendime, kad įrodytų pažeidimą.

166 Vis dėlto, nepaneigiant šio sprendimo 165 punkte išdėstytos išvados, reikia konstatuoti, kad, pirma, kaip matyti iš ieškinio 28 priedo ir atsiliepimo į ieškinį 34 priedo, pateikdama paaiškinimus žodžiu dėl savo paraiškos pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo *Grohe* pripažino savo dalyvavimą darant pažeidimą ir sąlygiškai tiksliai patvirtino Komisijos jau turėtą informaciją apie kartelio veikimą ir savo dalyvavimą jame per Vokietijos ir Italijos asociacijas, taip pat nurodė datas, vietas, dalyvius ir minėtų asociacijų susitikimuose aptartas temas.

167 *Grohe* taip pat apie pažeidimą nurodė tam tikrą informaciją, kurios Komisija anksčiau neturėjo, ir pateikė to laiko dokumentus. Du susitikimai patvirtina šią išvadą.

168 Pirma, dėl 2002 m. liepos 19 d. *Michelangelo* susitikimo Italijoje, kurį *Grohe* nurodė savo 2004 m. lapkričio 17 d. paraiškoje, šį įmonė tvirtina, kad per jį dalyviai pasikeitė detalia informacija apie pardavimą ir individualias rinkos dalis, ir įrodo šią aplinkybę pateikdama Komisijai minėtų diskusijų įrodymų iš šio susitikimo protokolo. Ieškovių argumentas, kad kalbama tik apie vieną iš 65 *Euroitalia* ir *Michelangelo* organizuotų susitikimų ir kad Komisija jau turėjo pakankamai informacijos skirti baudas už su armatūra susijusį kartelį Italijoje, neturi reikšmės išvadai, kad šis įrodymas palengvino Komisijos užduotį ir leido jai sustiprinti nemažai įrodymų, kuriais ji galėjo remtis sankcionuodama pažeidimą.

169 Antra, kalbant apie Vokietiją, pažymėtina, jog dėl 2004 m. liepos 14 d. AGSI susitikimo Komisija nurodo, kad tik *Grohe* pateikta lentelė leido jai tiksliai nustatyti keitimąsi informacija apie būsimus kainų kėlimus 2005 m. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad nors iš ginčijamo sprendimo išnašos

Nr. 221 matyti, jog Komisija jau turėjo įrodymų, leidžiančių konstatuoti pažeidimą, vis dėlto ieškovės neginčijo aplinkybės, kad nė vienas turėtas rašytinis įrodymas nebuvo toks detalus, kad būtų leidęs be patvirtinimo Komisijai įrodyti kartelio veikimą.

170 Atsižvelgiant į šio sprendimo 165–169 punktuose pateiktus vertinimus reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei savo procesiniuose dokumentuose nurodė ir per posėdį tvirtino ieškovės, bendrai vertinant, *Grohe* pateikta informacija turėjo didelę papildomąją vertę, leidžiančią Komisijai sumažinti šiai įmonei baudą.

171 Ieškovių argumentas, kad iš 2002 m. birželio 11 d. Komisijos sprendimo 2004/138/EB, susijusio su [EB] 81 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/36.571/D-1, Austrijos bankai – „Lombardo klubas“) (OL L 56, 2004, p. 1), 550 konstatuojamosios dalies matyti, jog paraiška dėl baudos sumažinimo pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo gali būti laikoma turinčia didelę papildomąją vertę tik jei atitinkama įmonė atskleidžia naujas faktines aplinkybes, kurių Komisija iki tol nežinojo, ir pateikia paaiškinimų, leidžiančių lengviau suprasti šiai institucijai pažeidimą, turi būti atmestas kaip nepagrįstas. Iš tikrųjų, jei įmonės pateikta informacija apie pažeidimo faktines aplinkybes, apie kurias Komisija jau žinojo, padeda šiai institucijai įrodyti faktus, už kuriuos ji kitu atveju nebūtų galėjusi nubausti, tokia informacija turi didelę papildomąją vertę. Toks patvirtinimas, kuris skiriasi nuo šio sprendimo 151 punkte aprašyto patvirtinimo, yra naudingas Komisijai nustatant baudas už kartelį. Tokiomis aplinkybėmis vien tai, kad įmonė nenurodo Komisijai faktinių aplinkybių, apie kurias ši iki tol nežinojo, negali paneigti išvados, kad jos bendradarbiavimas vis dėlto turėjo didelę papildomąją vertę.

172 Todėl trečiasis ieškovių nurodytas ieškinio pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

4. *Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su 2006 m. gairių taikymu atgaline data*

173 Ieškovės iš esmės tvirtina, kad šioje byloje Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairių (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – 1998 m. gairės) taikymas vietoj 2006 m. gairių, kurios tuo metu, kai ieškovės pateikė paraišką, galiojo, yra taisės aktų netaikymo atgal principo, įtvirtinto teismų praktikoje, Pagrindinių žmogaus teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalyje ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 7 straipsnyje, pažeidimas.

174 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

175 Pagal teismų praktiką baudžiamųjų įstatymų negaliojimo atgal principas, įtvirtintas Pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnyje, taikomas per bet kokią administracinę procedūrą, galinčią baigtis sankcijų skyrimu pagal Sutarties konkurencijos normas (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 202 punktą), ir draudžia taikyti atgaline data naują normos, kurioje apibrėžiamas pažeidimas, išaiškinimą, jei šio išaiškinimo rezultato nebuvo galima protingai numatyti pažeidimo padarymo metu (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. šio sprendimo 140 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 87–89 punktus ir nurodytą teismo praktiką bei 2012 m. vasario 2 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Denki Kagaku Kogyo ir Denka Chemicals prieš Komisiją*, T-83/08120 punktą). Buvo nuspręsta, kad nagrinėjant, ar buvo paisoma negaliojimo atgaline data principo, turi būti patikrinta, ar nagrinėjamą pakeitimą buvo galima protingai numatyti aptariamų pažeidimų padarymo metu (šio sprendimo 68 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 224 punktas). Numatymo sąvoka didele dalimi priklauso nuo nagrinėjamos nuostatos teksto turinio, nuo ja reglamentuojamos srities ir nuo adresatų skaičiaus bei jų statuso. Įstatymo nuspėjamumo reikalavimas neprieštarauja tam, kad suinteresuotasis asmuo būtų priverstas pasinaudoti specialisto patarimais, siekdamas susiklosčiusiomis aplinkybėmis tinkamai įvertinti pasekmes, kurios gali atsirasti dėl tam tikro veiksmo. Tai visų pirma taikytina verslininkams,

kurie vykdydami savo veiklą įpratę elgtis labai atsargiai. Todėl iš jų galima tikėtis, kad jie ypač rūpestingai vertina savo veiklos riziką (minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 219 punktas).

176 Šiuo klausimu reikia priminti, kad siekdama veiksmingai taikyti iš Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų išplaukiančias konkurencijos taisykles Komisija privalo turėti galimybę laikydamasi to reglamento 23 straipsnio 2 dalyje nustatytos ribos bet kuriuo momentu padidinti baudas, jei tai reikalinga konkurencijos politikos įgyvendinimui užtikrinti. Darytina išvada, kad įmonės, dėl kurių buvo pradėta administracinė procedūra, per kurią gali būti skirta bauda, negali turėti teisėtų lūkesčių, jog Komisija neviršys anksčiau skirtų baudų lygio arba taikys tą patį baudų apskaičiavimo metodą; priešingai, šios įmonės privalo turėti omenyje, kad Komisija bet kuriuo atveju gali nuspręsti pakelti baudų lygį, palyginti su anksčiau taikytomis baudomis, ir padidinti jas individualiais sprendimais; arba konkrečiais atvejais taikyti tokias visuotinai taikomas elgesio taisykles, kaip antai baudų apskaičiavimo gaires (šio sprendimo 175 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 227–230 punktai ir šio sprendimo 140 punkte minėto Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją* 90 ir 91 punktai).

177 Šiuo atveju, pirma, reikia priminti, kad 2006 m. gairės buvo priimtos laikantis Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyto teisinio reglamentavimo, kad jomis patikslinamos toje nuostatoje nustatytos Komisijos diskrecijos ribos ir kad, remiantis Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi, 2006 m. gairių 32 punktu kiekvienai darant pažeidimą dalyvavusiai įmonei ar įmonių asociacijai skiriama galutinė bauda ribojama iki 10 % nuo bendros apyvartos, pasiektos per paskutinius ūkinius metus.

178 Antra, reikia pažymėti, kad net nesant tiesioginės nuostatos dėl periodiško 1998 m. gairių atnaujinimo, ieškovės, atsižvelgdamos į esamą teismų praktiką, turėjo įvertinti galimybę, kad po to, kai pažeidimas buvo padarytas, Komisija galėjo nuspręsti priimti ir taikyti naujas baudų apskaičiavimo gaires (šio sprendimo 175 punkte minėto Sprendimo *Denki Kagaku Kogyo ir Denka Chemicals prieš Komisiją* 116 punktas).

179 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus reikia nuspręsti, kad 2006 m. gaires, konkrečiai kalbant, jose nustatytą naują baudų apskaičiavimo metodą, jei darytume prielaidą, kad jį taikant pasekmės yra sunkesnės, palyginti su 1998 m. gairėse nustatytu metodu, įmonės, kaip antai ieškovės, galėjo protingai numatyti, kai buvo daromas nagrinėjamas pažeidimas, ir kad ginčijamame sprendime taikydama 2006 m. gaires pažeidimui, padarytam iki jų priėmimo, Komisija nepažeidė negaliojimo atgaline data principo (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 175 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 231 ir 232 punktus ir 2006 m. gegužės 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, C-397/03 P, Rink. p. I-4429, 25 punktą).

180 Du ieškovių nurodyti argumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad 2006 m. gairių taikymas atgaline data šiuo atveju negalėjo būti numatomas, negali paneigti šio sprendimo 179 punkte pateiktos išvados.

181 Pirma, ieškovės tvirtina, kad jei įmonės iki 1998 m. gairių priėmimo negalėjo turėti teisėtų lūkesčių dėl to, jog baudų apskaičiavimo mechanizmas išliks nepakitęs, situacija po minėtų gairių priėmimo turėtų būti kitokia, atsižvelgiant į padidėjusią trukmės kriterijaus svarbą 2006 m. gairėse. Tačiau reikia konstatuoti: kadangi nė vienoje 1998 m. gairių nuostatoje nenurodyta, kad jos nebus pakeistos siekiant užtikrinti veiksmingą Sąjungos konkurencijos taisyklių taikymą, ieškovės negalėjo turėti jokių teisėtų lūkesčių šiuo klausimu, įskaitant aplinkybę, kad kartelio trukmės kriterijus neturės didelės reikšmės nustatant baudos dydį po to, kai bus priimtos naujos gairės. Taigi šį ieškovių argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

182 Antra, ieškovės tvirtina turėjusios teisėtų lūkesčių dėl to, kad šios bylos aplinkybėms bus taikomos 1998 m. gairės, nes, pirma, jų paraiška buvo pateikta netrukus po to, kai Teisingumo Teismas patvirtino 1998 m. gairių teisėtumą šio sprendimo 175 punkte minėtame Sprendime *Dansk Rørindustri*

ir kt. prieš Komisiją, ir, antra, Komisija atlikusi patikrinimus tik po dvejų metų parengė pranešimą apie kaltinimus. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad tie du argumentai neturi jokios reikšmės šio sprendimo 176 ir 177 punktuose padarytoms išvadoms, kad buvo galima pakankamai lengvai numatyti, jog Komisija gali nustatyti baudų lygį atsižvelgdama į savo politikos poreikius ir taikyti 2006 m. gaires šios bylos aplinkybėms. Taigi šie argumentai atmestini kaip nereikšmingi.

183 Tokiomis aplinkybėmis turi būti atmestas visas ketvirtasis ieškinio pagrindas.

184 Atsižvelgiant į keturių ieškovių nurodytų ieškinio argumentų vertinimą, pirma, reikia pirmąjį pagrindą pripažinti iš dalies pagrįstu ir, atsižvelgiant į tai, jog šiuo klausimu Komisijos padaryta klaida susijusi su pačiu pažeidimo (nagrinėjamu atveju kartelio) nustatymu, iš dalies panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktus dėl šio sprendimo 128 punkte nurodytų priežasčių. Taip pat išnagrinėjus ieškovių prašymą pakeisti ginčijamą sprendimą reikia įvertinti šio neteisėtumo pasekmes baudos dydžiui. Antra, antrąjį ieškinio pagrindą reikia pripažinti pagrįstu dėl šio sprendimo 138 punkte išdėstytų priežasčių ir išnagrinėjus ieškovių prašymą pakeisti ginčijamą sprendimą reikia įvertinti šio neteisėtumo pasekmes baudos dydžiui. Trečia, likusią reikalavimų panaikinti ginčijamą sprendimą dalį reikia atmesti.

B – *Dėl subsidiarių reikalavimų sumažinti ieškovėms skirtas baudas*

185 Atsižvelgiant į antrą reikalavimų dalį, kurioje ieškovės prašo Bendrojo Teismo sumažinti joms skirtas baudas (žr. šio sprendimo 26 punktą), pažymėtina, kad Bendrasis Teismas, pasinaudodamas savo neribota jurisdikcija, turi išnagrinėti Komisijos padarytų klaidų, nurodytų šio sprendimo 128 ir 139 punktuose, pasekmes apskaičiuojant ieškovėms skirtas baudas, taip pat kitus argumentus, kuriuos jos nurodo siekdamos, kad Bendrasis Teismas sumažintų skirtas baudas.

1. *Dėl Komisijos padarytų klaidų pasekmių baudų dydžiui*

186 Nors gairės neįpareigoja Sąjungos teismų vertinant baudas, kai jie priima sprendimą remdamiesi neribota kompetencija (2005 m. liepos 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Brasserie nationale ir kt. prieš Komisiją*, T-49/02-T-51/02, Rink. p. II-3033, 169 punktas), Bendrasis Teismas mano, kad šiuo atveju būtų gerai jomis remtis perskaičiuojant baudos dydį būtent dėl to, kad jos leidžia atsižvelgti į reikšmingus veiksnius ir skirti proporcingas baudas visoms ginčijamą pažeidimą padariusioms įmonėms

187 Nagrinėjamu atveju pirmiausia reikia perskaičiuoti baudos dydį, susijusį su šio sprendimo 128 punkte nustatyta klaida dėl Italijoje padaryto pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika, ir, antra, apskaičiuoti galutinį baudos dydį, kuris turi būti skirtas atsižvelgiant į šio sprendimo 139 punkte nurodytą klaidą.

188 Visų pirma dėl baudos, kurią Komisija galėjo skirti ieškovėms atsižvelgiant tik į jų dalyvavimą su sanitarine keramika susijusiame kartelyje Italijoje, pirmiausia, remiantis 2006 m. gairių 13 punktu ir, kaip ginčijamo sprendimo 1200 konstatuojamojoje dalyje teisingai nurodė Komisija, reikia atsižvelgti į atitinkamos įmonės apyvartą per paskutinius metus prieš pradedant daryti pažeidimą. Kadangi paskutiniai metai prieš ieškovėms pradedant daryti pažeidimą sanitarinės keramikos rinkoje Italijoje yra 2000 m., reikia atsižvelgti į ieškovių apyvartą, susijusią su nagrinėjamomis prekėmis šioje rinkoje minėtais metais. Ši apyvarta, kurią Bendrajam Teismui ieškovės pateikė vykdydamos proceso organizavimo priemones ir kurios atsakydama į proceso organizavimo priemones Komisija neginčijo, yra 210 461 486 eurų. Todėl apskaičiuojant baudą reikia atsižvelgti į šią apyvartą, užuot atsižvelgus į ginčijamo sprendimo C lentelėje nurodytą 2003 m. ieškovių apyvartą, sudariusią 191 641 141 eurų.

189 Antra, dėl apyvartos dalies, į kurią turėtų būti atsižvelgta remiantis 2006 m. gairių 23 ir 25 punktais, reikia pažymėti, kad ieškovės ilgai dalyvavo nagrinėjamame kartelyje, nes, be kita ko, akivaizdu, jog Austrijoje jos 10 metų ir 3 mėnesius darė pažeidimą, susijusį su armatūra, ir 9 metus ir 8 mėnesius darė pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika. Taip pat kartelis, kuriame jos dalyvavo, turi būti laikomas labai sunkiu pažeidimu, nes apėmė įvairių prekių kainų kėlimo įvairiose valstybėse narėse koordinavimą. Vien šių aplinkybių pakanka, kad, kaip ginčijamo sprendimo 1220 ir 1225 konstatuojamosiose dalyse nurodė Komisija, būtų taikomas 15 % tarifas pirmiausia apskaičiuojant bazinį baudos dydį, numatytą 2006 m. gairių 21–23 punktuose, paskui, pritaikius dauginimo koeficientą, susijusį su pažeidimo trukme (žr. šio sprendimo 190 punktą), nustatant gairių 25 punkte numatytą papildomą sumą siekiant atgrasyti.

190 Trečia, kadangi su sanitarine keramika susijęs pažeidimas Italijoje buvo daromas 11 mėnesių, o ne 11 metų ir 7 mėnesius, remiantis 2006 m. gairių 24 punktu reikia bazinį baudos dydį padauginti iš dauginimo koeficiento, lygaus 0,92, o ne 11,58, kaip nurodė Komisija ginčijamo sprendimo D lentelėje.

191 Atsižvelgiant į šio sprendimo 188–190 punktuose pateiktus vertinimus, ieškovėms už pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika Italijoje, skirtina bauda sumažinama iki 60 612 000 eurų vietoj buvusios 360 000 000 eurų, kurią ginčijamo sprendimo E lentelėje nurodė Komisija. Ši 60 612 000 eurų suma gauta atlikus tokį skaičiavimą: [(210 461 486 x 15 %) x 0,92] + (210 461 486 x 15 %).

192 Antra, atsižvelgiant į šio sprendimo 191 punkte nurodytą skaičiavimą ir į 139 punkte pateiktą išvadą, kad Komisija negalėjo ieškovėms skirti baudos už su sanitarine keramika susijusius pažeidimus Belgijoje ir Prancūzijoje, bendra skirtina baudos suma prieš pritaikant 30 % sumažinimą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo turi būti 171 812 000 eurų, o ne 479 730 000 eurų (žr. ginčijamo sprendimo G lentelę), sumažinta iki 465 844 000 eurų, atsižvelgus į ieškovių 10 % apyvartos ribą (žr. ginčijamo sprendimo F lentelę). Iš tikrųjų šią 171 812 000 eurų sumą sudaro baudos už pažeidimus, susijusius su sanitarine keramika Vokietijoje (5 700 000 eurų; šios sumos ieškovės neginčija), Italijoje (60 612 000 eurų), Austrijoje (2 700 000 eurų; šios sumos ieškovės neginčija), ir už pažeidimus, susijusius su armatūra Vokietijoje (9 600 000 eurų), Italijoje (90 000 000 eurų) ir Austrijoje (3 200 000 eurų). Kadangi Komisija taikė 30 % baudos sumažinimą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, bendra baudos už ieškovių padarytą pažeidimą suma yra 122 711 400 eurų, o ne 326 091 196 eurų, kaip nurodyta ginčijamo sprendimo H lentelėje.

193 Bendrasis Teismas mano, jog įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją reikėtų ieškovėms padalyti bendrą perskaičiuotos baudos sumą, t. y. 122 711 400 eurų, laikantis dviejų taisyklių. Pirma, Komisijos ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies c, d ir f punktuose nurodytos baudos nekeičiamos, nes ieškovės neįrodė, kad baudos, skirtos šiuose punktuose nurodytoms bendrovėms, yra neteisėtos ar netinkamos. Dėl šios priežasties *Trane*, *Wabco Europe* ir *Ideal Standard Italia* padalytina baudos suma yra 113 005 480 eurų (t. y. 122 711 400–1 519 000–5 575 920–2 611 000). Antra, nei iš ieškovių argumentų, nei iš Bendrajam Teismui pateiktos bylos medžiagos negalima daryti išvados, kad ginčijamame sprendime Komisijos naudoti pagrindai paskirstant baudas individualiai ar solidariai *Trane*, *Wabco Europe* ir *Ideal Standard Italia* buvo netinkami. Todėl Bendrasis Teismas turi konstatuoti, kad skirtinos tokios baudos: pirma, *Trane* – 92 664 493 eurai [vietoj ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies a punkte skirtos 259 066 294 eurų baudos], antra, solidariai *Wabco Europe* ir *Trane* – 15 820 767 eurai [vietoj ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies b punkte skirtos 44 995 552 eurų baudos], trečia, solidariai *Ideal Standard Italia*, *Wabco Europe* ir *Trane* – 4 520 220 eurų [vietoj ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies e punkte skirtos 12 323 430 eurų baudos].

2. *Dėl papildomų ieškovių argumentų, kuriais grindžiamas jų prašymas sumažinti baudas*

194 Grįsdamos savo prašymą sumažinti skirtas baudas ieškovės nurodo du papildomus argumentus.

195 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal teismų praktiką naudodamasis savo neribota kompetencija Bendrasis Teismas turi pateikti savo vertinimą atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes ir laikydamasis pagrindinių Sąjungos teisės principų, kaip antai proporcingumo principo (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 28 punkte minėto Sprendimo *Romana Tabacchi prieš Komisiją* 179 ir 280 punktus) arba vienodo požiūrio principo (šio sprendimo 149 punkte minėto Sprendimo *Erste Group Bank ir kt. prieš Komisiją* 187 punktą).

196 Kita vertus, naudojimasis neribota kompetencija nereiškia *ex officio* kontrolės. Todėl, išskyrus viešosios tvarkos klausimus, kaip antai ginčijamo sprendimo nemotyvavimą ar nepakankamą motyvavimą, kuriuos Sąjungos teismas turi nagrinėti *ex officio*, prieštaravimus dėl minėto ginčijamo sprendimo ir juos pagrindžiančių įrodymų turi pateikti ieškovas (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 28 punkte minėto Sprendimo *Chalkor prieš Komisiją* 64 punktą).

197 Visų pirma ieškovės prašo, kad Bendrasis Teismas joms sumažintų skirtas baudas už bendradarbiavimo su Komisija kokybę. Jos pažymi, kad šią paraišką pateikė labai greitai po patikrinimų, kad paraiška buvo geresnės kokybės nei *Grohe* paraiška (ieškovės paraišką pateikė praėjus tik kelioms dienoms po to, kai tokią paraišką pateikė *Grohe*), nes kartu jos pateikė daugiau nei 130 dokumentų, ir kad Bendrasis Teismas neturėtų skatinti ir suteikti pirmenybės paraiškos pateikimo greičiui, nepaisydamas paraiškos kokybės.

198 Šioje byloje Bendrasis Teismas mano, kad nė vienas iš šio sprendimo 197 punkte nurodytų ieškovių motyvų neleidžia joms skirtos bendros baudos sumos papildomai sumažinti 30–50 %. Iš tikrųjų į šiuos motyvus Komisija jau atsižvelgė vertindama atitinkamai ieškovių ir *Grohe* paraiškų naudą. Būtent dėl ieškovių paraiškos kokybės ir greito pateikimo jų bauda buvo sumažinta 30 %, nepaisant aplinkybės, kad tai buvo trečioji įmonė po *Masco* ir *Grohe*, pateikusi paraišką Komisijai pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. Be to, Komisijos ieškovėms suteiktas baudos sumažinimas šiuo atveju užtikrina tikslą skatinti įmones per kuo trumpesnį laiką pateikti kuo išsamias paraiškas pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. Tokiomis aplinkybėmis baudos ieškovėms ir *Grohe* sumažinimas 30 % yra teisingas. Iš tikrųjų, nors ieškovės ne taip greitai kaip *Grohe* pateikė paraišą, jų paraiškoje buvo daugiau didelę papildomąją vertę turinčios informacijos nei *Grohe* paraiškoje.

199 Ieškovių argumentas, kad Komisija „pritarė“ jų argumentams, remdamasis kuriais Bendrasis Teismas turėtų sumažinti joms baudą 50 %, nes Komisija atsiliepime į ieškinį neginčijo jų pareiškimų šiuo klausimu, yra neįtikinamas. Pirma, nors Komisija atsiliepime į ieškinį konkrečiai neatsakė dėl ieškovių prašymo Bendrajam Teismui pasinaudojant savo neribota jurisdikcija sumažinti baudą, vis dėlto ji prašė atmesti trečiąjį ieškinio pagrindą, kuris apėmė ieškovių prašymą sumažinti baudą dėl bendradarbiavimo su Komisija. Antra, bet kuriuo atveju tai, kad Komisija neginčijo ieškovių nurodytų argumentų, neturi reikšmės Bendrojo Teismo sprendimui, priimamam įgyvendinant neribotą jurisdikciją.

200 Tokiomis aplinkybėmis reikia atmesti pirmą ieškovių prašymą papildomai sumažinti baudą dėl jų bendradarbiavimo su Komisija.

201 Antra, ieškovės prašo, kad bauda būtų sumažinta todėl, kad kai jos nusprendė pateikti savo paraišką dėl baudos sumažinimo pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, 1998 m. gairėse buvo numatytos mažesnės baudos už nustatytąsias retroaktyviai taikomose 2006 m. gairėse.

202 Komisija prieštarauja šiems argumentams.

203 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas konstatuoja, kad joks byloje esantis dokumentas neleidžia manyti, kad šio sprendimo 198 punkte perskaičiuoti ir nustatyti baudų dydžiai būtų netinkami, atsižvelgiant į, pirma, ieškovių padaryto pažeidimo sunkumą ir trukmę, antra, būtinybę skirti joms atgrasančio dydžio baudas.

204 Tokiomis sąlygomis antrasis ieškovių prašymas turi būti atmestas.

205 Todėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies a, b ir e punktus reikia pakeisti, kaip nurodyta šio sprendimo 193 punkte, o kitus ieškovių prašymus dėl baudų sumažinimo atmesti.

206 Atsižvelgiant į visus vertinimus ir Bendrojo Teismo išvadas, pateiktas šio sprendimo 184 ir 204 punktuose, reikia, pirma, iš dalies panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktus dėl šio sprendimo 184 punkte nurodytų priežasčių, antra, pakeisti ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies a, b ir e punktus, kaip nurodyta šio sprendimo 193 punkte, ir, trečia, atmesti likusią ieškinio dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

207 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.

208 Šiuo atveju, kadangi dalis ieškovių reikalavimų buvo patenkinta, įvertinus bylos aplinkybes teisinga būtų nurodyti, kad Komisija, be savo bylinėjimosi išlaidų, padengia pusę ieškovių patirtų bylinėjimosi išlaidų. Kitą pusę savo bylinėjimosi išlaidų padengia pačios ieškovės.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2010 m. birželio 23 d. Komisijos sprendimo C(2010) 4185 galutinis dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39092 – Vonios kambario įranga) 1 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktus tiek, kiek Europos Komisija jais nubaudė *Trane Inc.*, *Wabco Europe* ir *Ideal Standard Italia Srl* už pažeidimą, susijusį su karteliu Italijos sanitarinės keramikos rinkoje nuo 2000 m. gegužės 12 d. iki 2001 m. kovo 9 d.**

2. **Sprendimo C (2010) 4185 galutinis 2 straipsnio 3 dalies a punkte *Trane* skirtina 92 664 493 eurų bauda.**

3. **Sprendimo C (2010) 4185 galutinis 2 straipsnio 3 dalies b punkte solidariai *Wabco Europe* ir *Trane* skirtina 15 820 767 eurų bauda.**

4. **Sprendimo C (2010) 4185 galutinis 2 straipsnio 3 dalies e punkte solidariai *Ideal Standard Italia*, *Wabco Europe* ir *Trane* skirtina 4 520 220 eurų bauda.**

5. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

6. **Komisija padengia visas savo ir pusę *Wabco Europe*, *Wabco Austria GesmbH*, *Trane*, *Ideal Standard Italia* ir *Ideal Standard GmbH* nurodytų bylinėjimosi išlaidų.**

7. ***Wabco Europe*, *Wabco Austria*, *Trane*, *Ideal Standard Italia* ir *Ideal Standard* padengia pusę savo bylinėjimosi išlaidų.**

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Paskelbta 2013 m. rugsėjo 16 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Ginčo aplinkybės 2

Procesas ir šalių reikalavimai 5

Dėl teisės 5

A – Dėl pagrindinio reikalavimo iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą 6

1. Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su klaida, padaryta apskaičiuojant baudą, nes buvo atsižvelgta į ieškovių sanitarinės keramikos pardavimo vertę Italijoje 6

a) Teismų praktika, susijusi su SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo buvimu ir įrodymu 6

b) Glaustas vertinimų, kuriais remdamasi Komisija ginčijamu sprendimu nubaudė ieškoves už padarytą pažeidimą Italijoje, aprašymas 9

c) Komisijos nustatytų pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika Italijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., įrodymų vertinimas 9

Dėl aplinkybės, kad ieškovės per administracinę procedūrą neginčijo pažeidimo, susijusio su sanitarine keramika Italijoje, buvimo nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. 10

Dėl įrodymų, kuriais buvo remtasi ginčijamame sprendime konstatuojant pažeidimą, susijusį su sanitarine keramika, Italijoje nuo 1993 m. kovo 15 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. 11

– Dėl su sanitarine keramika susijusio kartelio egzistavimo Euroitalia ir Michelangelo viduje, kai šiuose asociacijų susitikimuose ieškovės buvo vienintelės minėtų prekių gamintojos, įrodymo 12

– Dėl kartelio, susijusio su sanitarine keramika Euroitalia ir Michelangelo viduje įrodymo, kalbant apie susitikimus, per kuriuos ieškovės buvo ne vienintelės minėtų prekių gamintojos 15

2. Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad apskaičiuojant baudos dydį nebuvo atsižvelgta į tai, jog ieškovės iš dalies buvo atleistos nuo baudos už pažeidimą, padarytą Belgijoje ir Prancūzijoje 19

3. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su aplinkybe, kad Komisija nepagrįstai nusprendė, jog ieškovės buvo ne pirmoji, o antroji įmonė, pateikusi jai didelę papildomąją vertę turinčių įrodymų, kaip tai suprantama pagal 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo 21 punktą 21

4. Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su 2006 m. gairių taikymu atgaline data 25

B – Dėl subsidiarių reikalavimų sumažinti ieškovėms skirtas baudas 27

1. Dėl Komisijos padarytų klaidų pasekmių baudų dydžiui 27

2. Dėl papildomų ieškovių argumentų, kuriais grindžiamas jų prašymas sumažinti baudas 28

Dėl bylinėjimosi išlaidų 30